

VÁRNEGYED

Budai Vár • Gellérthegy • Krisztinaváros • Tabán • Víziváros

A FELFEDEZÉS ÉLMÉNYE HAJTJA

Eleni Korani műkereskedő

10. oldal

VILLAÉPÜLETBEN
JÁTSZHATNAK MAJD
A BÖLCSISEK

6. oldal

EGYETEMI ÉLET
A KERÜLETBEN: ÚJ
FILMES SZAK INDUL

16. oldal

SAVOYAI SZOBRA
ALATT DJ-K ADJÁK
AZ ÜTEMET

20. oldal

MÁRAIKULT

SZEPTEMBERI PROGRAMJAI

09. 11. 18:00 **Reisz Gábor: Magyarázat mindenre**
Szubkontra filmklub

09. 12. 19:00 **Várallyay Petra koncert**
Krisztina Klasszik

09. 13. 14:00 **Szeretet Klub**
betekintés a Virág Benedek Ház titkaiba Saly Noémivel

09. 13. 18:00 **Képmutató**
Kortársról, kortársaknak – előadássorozat

09. 17. 19:00 **Létezik a nagy Ő?**
pszichológiai előadás – András Felícia klinikai szakpszichológus

09. 18. 18:00 **Szőlősgazdák, lélekbúvárok, primadonnák**
séta a Naphegyen és a Krisztinavárosban Saly Noémivel

09. 18. 19:00 **Gyryllus Dániel – Lackfi János:
Itt járt a földön**
Márai Kör Akusztik

09. 19. 19:00 **Organikus borok és francia zene**
Borkultúra

Ősz, iskola, önkormányzat

Szinte már természetes, hogy az ős beköszöntével csak alig-alig csökken a napi középhőmérséklet, és hiába kezdődött már el a tanév, gond nélkül ki lehet hasítani magunknak egy-egy strandolós hétvégét. Persze csak ha már beszereztünk minden iskolai taneszközt. Mert itt egy pár tornacipő, ott egy vonalzókészlet még hiányozhat. Aztán hirtelen ki kell alakítani a heti időbeosztást is különórakkal, edzésekkel tarkítva. Ám ezúttal az írószer- vagy taneszköz-akciók reklámjait is elnyomja a mobiltelefon-használat iskolai tiltásának vitája. Érdekes, hogy ebben az egyelőre parttalan párbeszédben azok a médiumok harsogják legkeményebben a rendelkezés embertelenségét és feleslegességét, amelyek ujjongva számoltak be arról, hogy egyes amerikai IT- meg médiacégeknek a felsővezetők nem adnak okoseszközt a gyerekeik kezébe 13 éves koruk előtt, sőt, ilyen szabályokkal dolgozó (méregdrága) iskolákba járatják őket. Mert hogy a kütyük mennyire levágják őket a való világról.

Csak remélhető, hogy az új szabályozás – legyen az bármilyen szigorú – a 3D-világba való visszacsatlakozás, a másikhoz való kapcsolódás, netán a beszélgetés lehetőségét adja vissza a fiatalságnak. Talán még az is kiderülhet, hogy nemcsak online pletykázás létezik. Az okoseszközöktől való távolítás szándéka esetleg és áttételesen azt is célozhatja, hogy a házi feladat megírására már éppen tökéletes mesterséges intelligencia helyett saját intelligenciát lendítsenek mozgásba a diákok.

Épp ezért öröndetes, hogy oktatást segítő, informatikai eszközök beszerzésére, közösségépítő programok megvalósítására indult pályázat a kerületben iskolai alapítványok számára. A Várnegyed örömmel számol be arról is, hogy fiatal, kerületi résztvevője van a most induló budapesti Sakkolimpiának, illetve hogy új önkormányzati bölcsőde nyílhat a közeljövőben. Az már nem annyira örömteli, hogy a hajléktalanok továbbra is gondot jelentenek a Vérmezőn. Tudjuk, hogy amikor nincs hova menni aludni, az nagyon kemény élethelyzet, de nem lehet, és nem kell hozzászoknunk a jelenséghez.

Mi továbbra is a kerületiek nevében tesszük fel kérdéseinket, a kerületiek számára szolgáltatunk híreket. Így sajnos az nem segíti munkánkat, ha a kerület vezetői nem válaszolnak kérdéseinkre. Nem segíti a tisztánlátást, a normális kommunikációt, ha a kérdéseinkre (nagy ritkán) adott válasz polgármesteri Facebook-posztban érkezik. De már hozzászoktunk ehhez. Annak viszont örülünk, hogy bár bojkottot hirdetett lapunkkal szemben V. Naszályi Márta polgármester, hivatala mégis reagál a Várnegyed híreire, hiszen miután a klímaberendezések felszerelésének szabályairól írtunk, a harmincnegyedik fokban a hivatalnak is eszébe jutott hasonló cikket közzé tennie. Örülünk, hogy ilyen módon is inspiráljuk a Polgármesteri Hivatalt. Jövünk a további hírekkel, felvetésekkel, ötletekkel!

Kuthi Áron
főszerkesztő

Impresszum

A BUDAPEST I. KERÜLET
BUDAVÁRI ÖNKORMÁNYZAT LAPJA
Kiadó: Budavári Média és Városmarketing Kft.
Szerkesztőség: 1011 Budapest, Szilágyi Dezső tér 4.
Telefon: +36-1/611-6493
Írjon nekünk: info@varnegyed.hu
Hirdetés: hirdetes@varnegyed.hu
ISSN 2060-6303

VÁRNEGYED
Budai Vár • Gellérthegy • Krisztinaváros • Tabán • Víziváros

Főszerkesztő: Kuthi Áron
Munkatársak: Balogh Roland, Schmidt Gábor,
Szilléry Éva, Tari Tamás
Fotó: Kaiser Ákos, Kocsis Attila, Kőrösi Tamás,
Tóth Tibor
Nyomdai előkészítés: Crood Comp
Nyomda: Mediaworks Hungary Zrt.
Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk
vissza! Minden jog fenntartva!
Megjelenik 18000 példányban.

A taxisok is nagyobb szigort akarnak

Böröcz László rendet ígér: a szabálytalankodókat ki fogják tiltani a Budai Várból

A taxisok maguk is egyetértenek azzal, hogy szigorúbban kell fellépni a szabálytalankodó kollégáikkal szemben, és erről szívesen egyeztetnének az októbertől hivatalba lépő új kerületvezetéssel. Böröcz László megválasztott polgármester a lakossági panaszok nyomán nagyobb szigort ígér.

– Tavaly nyáron a Budavári Önkormányzat megunt a szabálytalan taxisok magatartását. Lehetőségük volt valamilyen szankció alkalmazására, amivel törvényes módon éltek is. Érdemes lenne az elmúlt időszakot akár közösen is értékelni, és ha szükséges, újrhangolni. Azt gondolom, hogy nem mondható túlzottn szigorúnak, inkább tűnik toleránsnak a jelenlegi szabályozás – nyilatkozta a Várnegyednek Metál Zoltán, az Országos Taxis Szövetség elnöke.

Mint arról beszámoltunk, Böröcz László megválasztott polgármester jelezte: a szabálytalan taxisokkal kapcsolatos probléma számukra is ismert, több lakossági jelzést is kaptak már ezzel kapcsolatban. „Októbertől minden szabályt be fogunk tartatni, és aki nem tartja be a személyszállításra vonatkozó szabályokat, azt kitiltjuk a Várból” – hangsúlyozta korábban lapunknak Böröcz László. Amint arról a Várnegyed is írt, a fővárosi parkolási rendelet 2023 nyári módosítása alapján a kerületi önkormányzat parkolási cége hat hónapra megtagadhatja a budai Vár védett övezetébe való

Egy újabb razzia során száz rendőr és NAV-os csapat le a taxisokat fenyegető hiénákra több kerületben, így a Várnegyedben is. Egy férfit gyanúsítottként hallgattak ki Fotó: Kuthi Áron

behajtást a szabálytalankodó taxisoktól. „Tavaly nyár óta 14 taxist tiltottak ki a Várból” – közölte lapunkkal Horváth Szabolcs, a Budavári Kapu Kft. ügyvezetője. Hozzátette: a szabálytalankodókkal szemben eredményesebben lehetne fellépni, ha rendszeres volna a közterület-felügyelők jelenléte, főként a Szentháromság téren és a Schulek lépcső aljában, ahol a taxishiénák leginkább utasra vadásznak.

A taxisokra egyébként nem vonatkozik az a korlátozás, mint a többi autóra, hogy 15 percre behajthatnak a védettnek számító vári zónába. A fővárosi parkolási rendelet szerint bármennyi ideig maradhatnak, csak annyi a kikötés, hogy kijelölt helyen – vagyis a drosztokon – várakozhatnak.

Megírtuk, hogy a rendőrség nemrégiben kapcsolt le egy háromtagú bűnbándát, amely kisajátította magának a drosztokat, és azok használatért pénzt követelt a taxisoktól. Nemcsak a Várban tevékenykedtek, hanem több budapes-

ti frekvencián helyszínen is. Az úgynevezett drosztpénzt fizető taxisok az ott dolgozó kollégáikat távozásra szólították fel. Ha nem mentek el önként, a három férfi erőszakkal vagy fenyegetőzve elzavarta őket. A banda két tagját még júliusban elfogták, míg harmadik társuk feladta magát; az elkövetők által használt gépkocsikban tartott kutatások során egy feltehetően gumilövedékes fegyver, kard, boxer és gázspré is előkerült. A rendőrség korábbi közleménye szerint a három férfit zsarolás miatt gyanúsítottként hallgatták ki, és le is tartóztatták őket.

Ezzel kapcsolatban Metál Zoltán a Várnegyednek kiemelte: az erőszakos és garázda magatartás, drosztfoglalás bűncselekmény. Mint rámutatott, az elkövetők a legnagyobb kárt nem azoknak a taxisoknak okozták, akik kénytelenek voltak a hangsúlyos fenyegetések miatt odébbállni, hanem azoknak a külföldieknek, akik a hatósági rögzített ár többszörösét voltak kénytelenek kifizetni.

Schmidt Gábor

Sürgős változásért kiált a közterület-felügyelet

Böröcz László: ez így nem mehet tovább • Önkormányzati Rendészetet hoznak létre

Szervezetlenségre, tarthatatlan személyi viszonyokra és mérgező munkahelyi hangulatra panaszkodik egy közterület-felügyelő, aki nyílt levélben fordult a kerület önkormányzati képviselőihez. A súlyos mulasztásokat feltáró munkatársat a cég irodavezetője, dr. Vörös Mária és Czukkerné dr. Pintér Erzsébet jegyző augusztus 29-én azonnali hatállyal elbocsátotta.

Augusztusban az Index adott hírt a komoly problémákat felsoroló levélről, amelynek küldője 2023 szeptembere óta dolgozott budavári közterületesként, ám munkaköri leírást soha sem kapott. Szerinte a feladatok ellátása ad-hoc jelleggel történt, levélben pedig számos olyan jelenségről írt, amit a legtöbb cég gyakorlatilag tilt. Arra is panaszkodott, hogy a munkát olyan emberek végzik – megkérdőjelezhető minőségben –, akik nem kaptak megfelelő képzést.

A szerkesztőségünkhöz is eljuttatott levélben arról is írt, hogy két házaspár is dolgozik az irodájukban, így a többiek időbeosztása hozzájuk kell igazodjon, a jelenléti íveik nem valós adatokat tartalmaznak. „A két házaspár családi vállalkozásként kezeli az irodát” – fogalmazott a levélíró.

ÉLETVESZÉLYES SZÁMHÁBORÚ

Arra, hogy a szervezet működése kívánókat hagy maga után, jó példa a levélíró által említett tavaszi számháború volt, amelyet a 7 és 15 év közötti gyerekek szerveztek a cserkészek a Várban. A panaszos közteres szerint a forgalomban

szaladgáló gyerekek többségét csak a véletlen óvta meg a tragédiától. Az irodavezető aznap nem tartózkodott bent, később is csak arra utasította az autósokat a gyerekek jelenlétére figyelmeztető beosztottjait, hogy hagyják el a helyszínt, „mert ha valami baj történik, mi leszünk a felelősek”. A gyermekek testi épségéért aggódóknak annyit mondott: „Ha valaki megsérül, az így járt.”

Az ügyel kapcsolatban megkerestük az önkormányzat jegyzőjét. Czukkerné dr. Pintér Erzsébet válaszként elküldte azt a hivatalos levelet, amelyet az önkormányzat az ügyről cikkező Indexnek és Magyar Nemzetnek írt, felszólítva az orgánumokat helyreigazítás közlésére, mivel azok állításuk szerint több valótlan tényt közöltek. A levél arra nem mutatott rá, hogy ezek pontosan melyek lennének.

SZEMÉLYES BOSSZÚ

Augusztus 29-én fordulat történt az ügyben, a munkáltatót képviselő irodavezető és a jegyző azonnali hatállyal felmondott a közterület-felügyelőnek, aki ezután újabb levélben fordult az I. kerületi képviselőkhöz. Mint szerkesztőségünk birtoká-

ba jutott leveléből is kiderült, a munkavállaló azért nem akarja jogi útra terelni az ügyet, mert október 1-jét követően már az új kabinetnek kellene viselnie az eljárás felelősségét, aminek szándékos áthárításához nem szeretne asszisztálni. Ugyancsak felhívta a figyelmet arra, hogy a vezetőség több közterület-felügyelő kirúgására készül, hogy helyükre „hozzájuk lojális emberekkel töltsék fel a pozíciókat”.

Természetesen megkerestük az ügyben a polgármesteri teendőket októbertől átvevő Böröcz Lászlót is. Mint válaszában elmondta, szerinte az egyik legrosszabbul működő terület az elmúlt években a közterület-felügyelet volt. „Saját bőrünkön tapasztaltuk, amikor polgármester asszony a képviselők és a sajtó megfélemlítésére használta a felügyelőket a testületi ülésen. Sok jelzést kaptunk arról is, hogy a lakókat bőszen büntetik, de a szabálytalan taxik, buszok vagy egyes vállalkozók esetében kivételt tesznek.” Hozzátette: ki fogják vizsgálni ezeket az eseteket, dolgoznak a szervezet újjászervezésén, Önkormányzati Rendészetet fognak létrehozni.

Tari Tamás

Idénnyárás Zamárdiban, az önkormányzat üdülőjében

Fazekas Csilla önkormányzati képviselő és Böröcz László megválasztott fideszes polgármester augusztus 29-én Zamárdiban, a Budavári Önkormányzat üdülőjében tettek látogatást, ahova Vajda József pékmester kenyerét vitték a Batthyány utcai Pékműhelyből. Böröcz László úgy nyilatkozott, azért dolgoznak, hogy a Balaton-parti üdülőt minél több I. kerületi használhassa.

Forrás: Böröcz László Facebook-oldala

Célegyenesben a Dezső utcai minibölcsei építése

Október végére várható a felújított épület műszaki átadása

Jól halad a Dezső utca 8. szám alatti épület átépítése, ahol 3 csoportos minibölcset alakítanak ki. Augusztusra elkészült a torony fa fedélszerkezete, a lapostető szigetelése, felszerelték a napelemeket is. Hátravan még többek között az álmennyezetek építése, festési munkák, az elektromos vezetékek szerelése, valamint az udvar kialakítása. A kivitelező igyekszik a terveknek megfelelően haladni és a környéken élők nyugalma is figyelemmel lenni. Információink szerint a műszaki átadás októberre várható.

Az I. kerületben jelenleg három bölcsőde üzemel: az Iskola utcai 88 férőhellyel, a Tigris utcai bölcsőde 50 férőhellyel, a Lovas úti bölcsőde pedig 40 férőhellyel. Van még két családi bölcsőde is a városrészben 8–8 fős csoportokkal, de a kapacitás így is szűkös. A Dezső utcai új minibölcsdében három, egyenként nyolcfős csoport kaphat helyet. A beruházás összköltsége több mint 800 millió forint, amelyből 300 millió forint az állami támogatás.

Az önkormányzati tulajdonban lévő, Dezső utcai épület 1904 körül eredetileg lakóháznak épült. A Budapest Főváros Levéltárában található tervek szerint szinte azonnal bővítették a déli oldalon egy fedett terasszal. Az épület tervei gazdag ornamentikával, magas toronnyal, tekepályával és mives kerítéssel meg-

Az új intézményben három, egyenként nyolcfős csoport kaphat helyet

Fotó: Tóth Tibor

álmodott épületet mutatnak, azonban egy 1915-ös, a Gellért-hegyről készült fotó alapján a tervektől a torony kialakítását illetően egész biztosan eltértek. A két világháború között egy nagyobb, a korra jellemző modernebb vonalvezetésű, valószínűleg nyitott teraszt építettek a korábbi fa terasz helyére, annak az épületszerkezeteit részben felhasználva. A világháborúban az épület – a bölcsődetervezést megelőző feltárások alapján – jelentős sérüléseket szenvedett. A korábbi, még magastetős, zárt torony he-

lyén egy nyitott terasz épült, a földszint feletti födémekek és tetőidomok is változtak. Ezután – egy 1947-es dokumentum szerint – az épületet és a telket kettéosztották, majd valamikor később a déli oldalon lévő nyitott teraszt zárttá alakították. Ezt követően is számos átépítés következett: az épület alagsorában kisebb egységeket, a szomszéd épületrészben pedig lakást alakítottak ki. Az épület a 2000-es években zeneiskolaként működött, 2010-től pedig üresen állt.

Schmidt

Nem veszít 360 milliót a kerület

V. Naszályi Márta leköszönő polgármester szerint az I. kerület 360 millió forintról esik el, mert a Városfejlesztési, Innovációs és Környezetvédelmi Bizottság levette napirendjéről a Dísz tér 4-5. számú épületek rekonstrukciójához kapcsolódó parkolóhely megváltásról szóló előterjesztést. Varga Dániel bizottsági elnök szerint szó sincs arról, hogy ne kapná meg a pénzt a kerület, szerinte a jelenlegi városvezető ismét csak alaptalanul riogat.

„Az önkormányzat hozzájárul, hogy Dísz tér 4-5. számú épületek rekonstrukciójához kapcsolódó parkolóhely megváltást a beruházó pénzben megfizetheti. Ennek összege a jogszabályok alapján

360 millió forint, ami az önkormányzat bevétele” – írta bejegyzésében V. Naszályi Márta, aki szerint azzal, hogy az augusztus 26-ai bizottsági ülés napirendjéről lekerült az erről szóló szerződés, a Budavári Önkormányzat elesik az összegtől. Varga Dániel, a bizottság elnöke kommentben reagált a leköszönő polgármester kije-

lentéseire: „A kerület természetesen semmilyen bevételtől nem esik el, V. Naszályi Márta posztja olcsó hergelés csupán.”

Szerinte azért alakult ki a helyzet, mert az októberig hivatalban lévő városvezető és hivatala a helyi jogszabályi kötelezettségei ellenére sem egyeztetett a bizottsággal. „Az érintett javaslat kapcsán egy hétféve állt rendelkezésünkre, ez pedig érdemi tájékozódáshoz kevés, már csak azért is, mert minden hivatal zárva van hétfévégén” – tette hozzá Varga Dániel, aki azt is aláhúzta, hogy a kérelmező – aki egyszer már megkapta a hozzájárulást – késlekedett és nem tartotta be a szükséges határidőket.

VN

Nem javul a budavári hajléktalanhelyzet

Továbbra sem csitulnak a kedélyek az I. kerületi hajléktalanhelyzet körül. A leköszönő vezetés, V. Naszályi Márta polgármesterrel az élen láthatóan elengedte a közterületek rendjének kérdését.

A hajléktalanok által elkövetett sorozatos közszeméremisértések után augusztus 6-án már kis híján halálos verekedésig fajult a helyzet a Batthyány téren. A forgalmas közterületen az egyik hajléktalan borosüveggel vágott fejbe egy másik fedél nélkülit, akit csak a helyszínre érkező mentők gyors és szakzerű munkája mentett meg a haláltól. Az I. kerületi rendőrkapitányság emberei hiába vettek őrizetbe két férfit az ügyvel kapcsolatban, a két őrizetesről nincs további hír, minden bizonnyal visszanyerték szabadságukat.

KRÍZISPONTOK HÁLÓJÁBAN

Az I. kerület több pontján jelentenek gondot a hajléktalanok, de az egyik legproblémásabb gócpontnak továbbra is a Batthyány tér számít. A Vásárcsarnok melletti járdaszakaszon képtelenség úgy elhaladni, hogy ne akadjunk kolduló alakokba, akik nem ritkán fényes nappal részegen fetrengenek, vagy éppen testi szükségleteiket végzik az épület tövében. Annak sincs mindig könnyű dolga, aki a csarnokba szeretne bejutni, mivel az utat gyakran kéregetők állják el.

A helyzet a Fő utca mentén sem sokkal barátságosabb: a Clark Ádám tér és a Csalogány utca közötti szakasz minden parkjában vagy maguk a fedél nélküliek, vagy a higiéniai és köztisztasági szempontból kifogásolható nyomaik lelhetők fel, többek között a kukákból a visszaváltható palackok reményében kitúrt szemét. A július 26-ai számunkban bemutatott Csalogány utcai telken is csupán annyi változás látható, hogy a tulajdonos végre lenyírta az embermagas gatz, de a szemét és az elhagyott ruhadarabok maradtak.

Nem sokkal jobb a helyzet a Déli pályaudvar környékén sem: a metrókijáratnál nem messze csoportokba verődött, nem túl bizalomgerjesztő figurák zaklatják az elhaladókat.

A Máltai Szeretetszolgálat Feszty Árpád utcai telephelyének környéke sincs jobb állapotban: a Kosciuszko Tádé utca, a Feszty Árpád utca és a kettő közötti

Szívfacsaró látvány a Vérmező bokrai alatt

parkoló által határolt füves terület a fedél nélküliek szabadterei szállása.

A Vérmezőn sem más a helyzet. Az arra járók elmondása szerint a bokrok alján, a fűvön, de még az utcabútorokon is gyakran találkozni részeg, hosszú órákig, vagy fél napig is magatehetetlenül fekvő emberekkel. Sokan panaszkodtak arra is, hogy a hajléktalanok ott fogyasztanak alkoholt, ahol ők a kisgyerekekkel játszanak, vagy sportolni, kikapcsolódni szeretnének.

VÉGET NEM ÉRŐ SEGÍTSÉGNYÚJTÁS

A Magyar Máltai Szeretetszolgálatot is ke-restük a jelenséggel kapcsolatban. Az ő elmondásuk szerint az I. kerületi hajléktalanhelyzet nem kirívó a többi budapesti kerülethez képest, sőt az ellátást igény-

lők száma még csökkent is az utóbbi években. Az I. kerületben az Utcai Gondozó Szolgálatot és a Krisztinavárosi Hajléktalan Centrumot működtetik, ahol nappali melegedőt (ez a nyári időszakban nyilván a tartózkodó helyiség funkcióját tölti be) és éjjeli menedékhelyet biztosítanak a rá-szorulóknak. Együttműködnek a Budavári Önkormányzattal és a rendőrséggel, különös figyelmet fordítva a mentális zavarral élőkre és az ellátást elutasítókra. Az év hátralévő részében különösen a téli időszakra koncentrálnak: igyekeznek növelni a kapacitásaikat és elindítják a krízisautó szolgáltatást, amely éjszaka nyújt segítséget az életveszélyes helyzetek kezelésében.

Böröcz László októbertől hivatalba lépő polgármester választási kampányában hangsúlyosan szerepelt a közrend kérdése. Megkeresésünkre annyit válaszolt, folyamatosan kapnak jelzéseket a hajléktalanok ügyében. Mint mondta, a Vérmezőn lassan az összes új padot a hajléktalanok használják, körülöttük pedig áldatlan állapotok vannak. A Mária téren a játszótér mellett is egyre gyakrabban tűnnek fel, de a Batthyány tér és környéke a legproblémásabb. „Rendet fogunk tenni a közterületeken, októbertől haladéktalanul megkezdjük a szükséges intézkedések bevezetését. Az nem lehet, hogy az itt élők ne tudják nyugodtan használni a parkjainkat, tereinket, de humánusnak kell lennünk nehezebb sorsú embertársainkkal, ezért a Máltai Szeretetszolgálattal is egyeztetünk a közös fellépés lehetőségeiről.”

Tari Tamás

A Vérmező sportpályái melletti padokon rendszeres vendégek az órákig meg sem mozdul, bódult hajléktalanok

A köztéri kamerákat hiányolja a Fidesz

Negyedik éve nem sikerül kihelyezni azokat a köztéri kamerákat, amelyek beszerzéséről és felszereléséről már 2020-ban döntött a Budavári Önkormányzat képviselő-testülete, a jelentős csúszás a Polgármesteri Hivatal késlekedése, eljárási hibái miatt alakult ki – erről írt Facebook-posztjában Böröcz László, a kerület vezetését október elsejétől átvevő fideszes politikus.

„A baloldali városvezetés három év alatt képtelen volt elindítani a projektet, ehelyett minden évben újra látványos döntést hoztak a térfigyelő kamerarendszer fejlesztéséről, de nem történt semmi” – írta Böröcz László.

Mint folytatta, az önkormányzatnak 2022-ben három hónapjába került, amire a bizottsági előterjesztést el tudta készíteni, így a kamerákkal kapcsolatos közbeszerzés kiírásáról 2023. március 13-án határoztak. Ezután még öt hónap telt el, hogy ez elinduljon. A kivitelezés határ-

Böröcz László

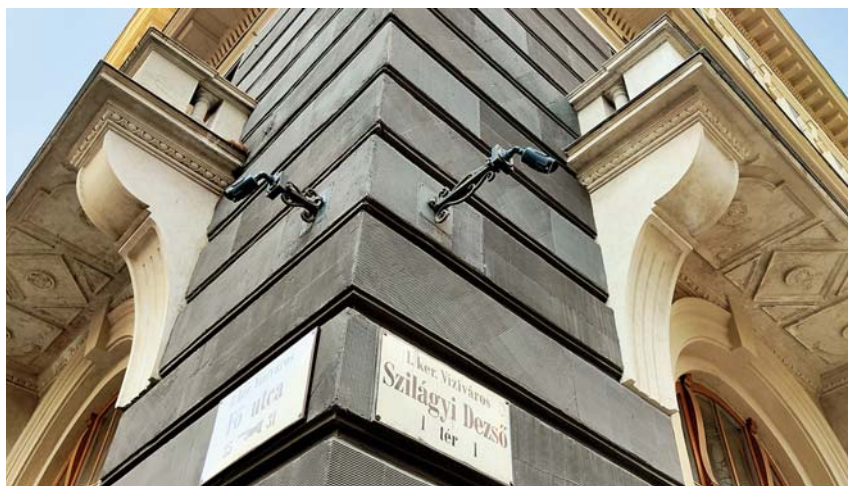
Forrás: boroczlaszlo.hu

ideje most jár le, így a Városfejlesztési, Innovációs és Környezetvédelmi Bizottság rákérdezett a kivitelezőnél a munka állására.

Ebből az derült ki – mint Böröcz László tájékoztatott –, hogy sok esetben a hivataltól nem érkezik válasz a kivitelező cég kéréseire, vagy ha igen, akkor is hiányosan. Egy, a főváros által már kiadott engedély hónapokig keringett a hivatalban, mire sikerült aláírni. Bizonyos dokumentumok hol e-mailben jutnak el a kivitelezőhöz, hol pedig ügyfélkapun, postán vagy személyesen kell bemenniük a közterület-felügyelethez értük. Olyan eset is volt, hogy a cég egyik alkalmazottja kapta meg ügyfélkapura a hivatalos önkormányzati dokumentumot.

A fidesz politikusa úgy értékelt, hogy még egy egyszerűbb beszerzés menedzselése is komoly gondot okozott V. Naszályi embereinek. „Egy teljes önkormányzati ciklus, tehát 5 év sem volt elég arra, hogy bővítsék a kamerarendszert. Sajnos most is kiderült, hogy a V. Naszályi Márta által vezetett hivatal képtelen a hatékony működésre.” Hozzátette, hogy a térfigyelő kamerarendszer kivitelezését októbertől felgyorsítják.

Tari

Térfigyelő kamerák a Schlosser-palota sarkán. Az irodaház megoldotta

Fotó: Várnegyed

Meghosszabbították a lakáspályázat elbírálási határidejét

A Budavári Önkormányzat idén június 4-én írt ki nyilvános pályázatot a tulajdonában álló lakások határozott idejű, szociális alapon, illetve költségelven történő bérbeadására. V. Naszályi Márta leköszönő polgármester most azt kérte a Műemlékvédelmi és Tulajdonosi Bizottságtól, hogy hosszabbítsák meg a pályázatok elbírálásának határidejét.

A bizottság augusztus 27-ei ülésén arról döntött, hogy helyt ad a távozó pol-

gármester kérésének, és az eredeti, július 25-ei elbírálási határidőt szeptember 30-ig hosszabbítja meg.

Tímár Gyula, a bizottság fideszes elnöke az ülésen közölte: V. Naszályi Márta beadványát azzal indokolta, hogy „nem készült el az anyag”. A Jegyzői Hivatal javaslatára a bizottság előreláthatóan újabb ülést fog összehívni szeptember 16. környékére a pályázati eredmények feldolgozására.

Böröcz László ezt a késlekedést úgy kommentálta: az önkormányzat működése finoman szólva is kívánnivalókat hagy maga után. Többször láthattuk, hogy heteket, hónapokat állnak az ügyek, mert a vezetők nem hoznak döntést, vagy nem írják alá az előterjesztéseket, dokumentumokat. „A legfontosabb dolgunk a hatékony működés helyreállítása: átlátható, jól szervezett, profi önkormányzatot fogunk építeni pár hónapon belül.”

VN

Aki teheti, menjen véradásra

Véradásra buzdított közösségi oldalán Böröcz László, a kerület újonnan megválasztott polgármestere. Az I. kerület októbertől hivatalba lépő vezetője, valamint Fazakas Csilla, Fróna Levente és Molnár Gábor önkormányzati képviselők az Országos Vérellátó Szolgálat Karolina úti állomásán adtak vért augusztus végén. „Számunkra csak pár perc, másoknak az életét mentheti meg. Többszörös véradó-

ként tudom, mennyire fontos, hogy nyáron is legyen elegendő készlet a kórházakban” – írta a politikus, aki mindenkit arra bátorít, ha teheti, menjen el vért adni. Böven maradtak még szabad időpontok a szeptember 7-ei illetve szeptember 9-13. közötti, valamint a szeptember 16-ai véradó napokra. Bejelentkezni előzetes regisztrációval lehet az ovsz.hu oldalon.

Várnegyed

Forrás: Böröcz László Facebook-oldala

Ingyenes programok a Szent János kórházban

Az Észak-budai Szent János Centrum-kórház Egészségfejlesztési Irodája weboldalján elérhető úrlap segítségével szeptembertől az alábbi ingyenes programokra regisztrálhatnak az érdeklődők:

Kismama-, napindító, szülés utáni és gerinctorna, feszültségoldó művészeti foglalkozás, ETKA joga (online foglalkozások), önismereti csoport (szeptembertől, zárt), táplálkozási és életmód-tanácsadás (egyéni), szív- és érrendszeri túraclub (havi egy alkalom), segítő csoport demenciával élők hozzátartozóinak (kéthetente, nyitott). További részletek a <https://www.janoskorhaz.hu/egeszsegfejlesztesi-iroda/> oldalon.

TT

Tabán^omozi

VÁRHATÓ FILMEK A TABÁN MOZIBAN:

HELYÁR: 2900 FT | KEDVEZMÉNYES JEGY: DIÁK, 60 ÉV FELETT 2200 FT | AJÁNDÉKJEGY 3000 FT
I. KERÜLETI DIÁKOKNAK ÉS NYUGDÍJASOKNAK 50% KEDVEZMÉNY 17.59-IG!
Teljes moziműsor: tabanartmozi.hu | facebook.com/tabanartmozi | I. Krisztina körút 87-89.

● Korhatár nélkül megtekinthető
 ● Hat éven aluliak számára nem ajánlott
 ● Tizenkét éven aluliak számára nem ajánlott
 ● Tizenhat éven aluliak számára nem ajánlott
 ● Tizennyolc éven aluliak számára nem ajánlott
 ● Kizárólag felnőttek számára ajánlott

A kutatás vágya, a felfedezés élménye hajtja

Eleni Korani műkereskedő házuk múltjáról, festmények sorsáról, a magyar melankóliáról

Hasonló sorsszerűséget lát Eleni Korani műkereskedő a tíz éve vásárolt naphegyi villájuk történetének kibogozásában, mint egyes, kezükbe kerülő műtárgyak felkutatásában. Szerencsésnek tartja magát, hogy ahhoz a generációhoz tartozik, amelyet még a felfedezés öröme szenvedélyesen hajt. Férjével, Ernst René Wastl-lal a huszadik századi magyar művészet népszerűsítését vállalták. A görög származású, derűs, temperamentumos üzletasszony azt állítja, nagyon jók a magyar képző- és iparművészek, ezért meg kell tanulni jobban értékelni magunkat.

– Tíz éve vették a naphegyi villát. Sokat keresgéltek?

– Ennek a háznak nagy szerencséje volt velünk és nekünk is a házzal. A kétezres évek elején rövid ideig az Aladár utcában béreltünk egy kis lakást, ide született a nagylányunk. A legmerészebb álmainkban sem szerepelt, hogy valamikor házat tudunk vásárolni a környéken. Tudvalevő, hogy a kommunizmus szét-darabolta a régi villákat, eredeti, belső architektúrájuktól fosztotta őket, így nem is álmodoztunk arról, hogy valaha találunk egységes formájában egy teljes épületet. Végül egy szerencsés véletlen vezetett minket a Dezső utcai ecetfák mögött megbújó villához. Egy kis kúriát kerestünk Somogy megyében, ahová egy általunk gondozott gyűjtemény került volna. Egy barátunk hívta fel a figyelmemet a házra, emlékszem csak ennyit mondott: „Pont olyan, amelyet szeretnétek, egy részlet nem stimmel csak.” Amikor rákérdeztem, csak annyit mondott, nem Somogy megyében van, hanem a Naphegyen.

– Rögtön utána is jártak a ház történetének?

– Szenvédeyesen kutatunk a férjemmel, ez hozzátartozik az életünkhöz. A ház egy, a kommunizmus idején alapított társadalmi szervezet, a Hazafias Népfrent jogutódjává volt, de évekig itt működtek a békepapok is. Az épületre kihelyezett emléktáblán az volt olvasható, hogy Kocsis Tibor építtette Gell Sidy úrhölgy számára 1942-ben. Számunkra a legizgalmasabb az volt, hogy megtaláljuk, hogy kik voltak ezek az emberek, hova tűnhettek a háborút követően. Kíváncsivá tett bennünket, hogy 1942-ben, amikor javában dúlt a második világháború, vajon miért épített itt rezidencia-épületet egy hetven éves nő? Sorsszerűséget látok az egészben, hiszen egy olyan könyvben találtuk meg a ház történetéhez tartozó bizonyítékot, amelynek meg voltam hívva a bemutatójára. Egy életrajzi regényről van szó, benne pedig az áll: 1989-ben az oroszok megállapodást kötöttek Svédországgal, Raoul Wallenberg sorsának tisztázásával kapcsolatban. Ekkor átadták a bebörtönzésekor tőle elvett értéktárgyait, útlevelét és a naplóját. Itt szerepel a KGB-börtön úrlapja, amely szerint Wallenberg a Dezső utca 3-ban lakott. Több történészt megbízunk a kutatással, mindeközben mi magunk is nyomozókká váltunk. Lévai Jenő újságíró írta meg Wallenbergről azt a bensőséges és meghatározó történetet, amikor az akkori Tigris utcai svéd konzulátuson dolgozó legközelebbi munkatársának (egyébként üldözött család) felajánlotta házát, hogy felesége ne az irodai asztalon szülje meg gyermekét. Így született meg 1944. november 4-én irtózatossá ágyútűz közepette Wallenberg keresztlányja. Ez a csodálatos történet is a házunkhoz köthető. Sokat elmond, hogy bár évekig tartott, mégis könnyebb volt ezt a ma már idős hölgyet Kanadában megtalálni, mint a ház 1950-es évek utáni sorsát kutatni. Itt minden nyom homályba vész, az információk ködösek. Ezzel kapcsolatban még kutatunk.

– Van, amiben korszerűtlennek találja a villa kialakítását?

– Nem érzem annak, minden nagyon logikusan lett megtervezve, de tény, hogy egy négytagú családnak túl nagy a benne lévő lélettér. Ezt adta nekünk az élet, ez van ránk bízva, ameddig mi itt élünk, vigyázni fogunk rá. A ház helyi védeltséget élvez, ezért nem változtathattunk a homlokzaton, sem a harmonikában nyíló zsalukon, de mi nem is tettük volna. Ezért mondom, hogy a háznak szerencséje volt velünk. Azt gondolom, hogy nem elég felújítani és megcsinálni, de életet kell vinni egy ilyen építészeti örökségbe. Értéket őrzünk azzal is, hogy eredeti funkciójában egy család használja sok-sok évtized után. Emellett fontos nekünk, hogy a ház tágabb környezete is szépüljön.

– Görög szülők gyermeke, akik egykor Magyarországra menekültek. Tágabb családjának felkutatása és az identitáskeresés erősítette a szenvedélyét az eredetkutatás iránt?

– Érdekes kérdés, de ezen nem gondolkodtam még. Inkább ahhoz kötöm, hogy kedvenc tárgyam volt a történelem és mindig szerettem az építészetet. Apukám, noha kétdiplomás értelmiségi, a nyolcvanas évek derekán kezdett vállalkozni. Utazási irodát szervezett, így az egész gyerekkorom budapesti és Dunakanyar-környéki városnéző sétákról szólt. Azt hiszem, az én generációmnak még megadatott a felfedezés élménye, ami a mai digitalizált és a fogyasztói világban már nem annyira érezhető. A felfedezés és a kutatás vágya engem folyamatosan hajt.

– Ugyanannyira magyarnak érzi magát, mint görögnek?

– Nem tudnám ezt mondani, mert mindig görög lánynak éreztem magam itt Magyarországon. Azonban ugyanúgy érzem a magyar nemzetet és a kultúrát. Megdobban a szívem és könnybe lábad a szemem, amikor a magyar Himnusz megszólal. És bárhol vagyok külföldön, ha egy vacsorán azt halom, hogy Magyarországot kritika éri, ott kő kövön nem marad! Mi úgy megvédjük ezt az országot, mint az igazi hazafiak! Azt gondolom, hogy jó hazafiai vagyunk ennek az országnak és rendkívül hálásak vagyunk, hogy befogadott minket.

– Férje úgy látta, hogy a kilencvenes évek a lehetőségek időszaka. Miért nem a galéria mellett döntöttek, amikor megnyitottak?

– Érdekes, hogy Ernst azt érezte, hogy itt van dolgunk, mégsem engedte, hogy házat vegyünk. 1996-ot írtunk és ő attól tartott, mi lesz, ha mégis visszajön a kommunizmus. Velem ellentétben, akinek eszembe sem jutott ez. Ő kereskedő volt, aki a 80-as évek derekától járt át Magyarországra és kereste az utolsó négy-ötven év kimagasló műtárgyait. Pontosan emlékezett a szállodákban, éttermekben, taxiban működő „hálózatokra” és a dermesztő szorongásra. Én forszíroztam, hogy nyissunk üzletet, mert hittem benne, hogy szaktudásunkkal és elhivatottságunkkal újat tudunk mutatni, majd találunk olyat, aki ezt értékelni is fogja. Mindig ilyen vállalkozó szellemű voltam. A műkereskedelem szempontjából izgalmas időszakban nyitottuk meg első galériánkat. Szándékosan nem a Falk Miksa utca mellett döntöttünk, mert a férjem a történelmi belvárosban szeretett volna lenni. Az első üzletünket a Károlyi-palotával szemben 1997-ben nyitottuk, majd alig egy sarokra 2002-ben a Centrál Kávéház mellett következett az a helyiség, amely a mai napig az Ernst Galéria otthona. Ez egy csodálatos eredeti szecessziós portál, az egyetlen ilyen a fővárosban. A legnagyobb gondossággal hoztunk rendbe. Akkor ismertük meg Ráday Mihály városvédőt is, aki az Unokáink sem fogják látni című műsorában méltatta a restaurálást, és hogy ritka példa ez az értékmegeőrzésre. Az, hogy nem a galériák utcájában nyitottuk, pontosan tudtuk, hogy hátrány lesz, de mi soha nem azt néztük, hogy mit csinálnak mások, hanem, hogy nekünk mire van igényünk. 25 év eltelt és a mai napig nem változtunk, megmaradtunk a klasszikus galériának, akinek a személyes galéria-ügyfél kapcsolat a legfontosabb. Gyűjteményeket építünk, életműveket veszünk és kutatunk, továbbá hazai és külföldi kiállítások létrehozásában tevékenykedünk.

– Nem oly régen egy Berény Róbert kép tűnt fel a Stuart Little Kisegér című amerikai filmben. Meglepődött?

– Utána pedig Magyarországra került, amihez közöm volt és végül maradt. Hihetetlen szenzáció volt a felfedezése, amely egy művészettörténész barátunknak köszönhető. A világ ösz-

szes vezető médiatársasága beszámolt erről Amerikától Indiáig. A magyar művészet számos törést szenvedett a 20. században, értékeink egy részét kimenekítették, volt ami elveszett, elenyészett, s végül amit elhurcoltak. Dolgunk van a világban ezeket megtalálni. Mi erre tettük fel a munkánkat, hogy a huszadik századi magyar történelmet a művészetben keresztül elmeséljük.

– Rippl-Rónai József francia hölgyről készült műve mellett ülünk, talán egyetlen művésznőnk, aki a legnagyobb elismertségnek örvend külföldön. Ha jól tudom, Önökhöz kapcsolódik a Kalitkás nő I. című kép hazahozatala Amerikából...

– Igen, hatalmas szenzáció volt, amikor 2005-ben felbukant egy chicagói árverésen, majd az ára is, amelyet elért. Addig, majd még sokáig a legdrágább magyar művész alkotása volt Amerikában, még Munkácsyt is megelőzte. De munkánk része nemcsak megtalálni és hazahozni nemzeti örökségünket, hanem azt pozícionálni is nemzetközi, magán, vagy gyűjteményekben. Így került általunk ugyancsak Rippl-Rónai József Menetelő francia katonák című képe a világhírű párizsi Musée d'Orsay kollekcijába. Karrierem egyik jelentős állomása volt ez, hiszen egy magyar alkotó került a világ egyik vezető múzeumába állandó kiállításra Cézanne, Picasso, Gauguin, van Gogh alkotásai mellé, hirdetve a magyar művészet és kultúra kiválóságát.

– Ennyire keresik külföldön a magyar művészetet?

– Büszkén állíthatom, hogy nemzetközi múzeumok keresik alkotóink műveit, természetesen bizonyos periódusok vagy irányzatok mentén. Számos századeleji festőnk az európai festészeti kánon csúcса közelében dolgozott, éppen akkor és ott, ahol a művészeti élet forrongott. Czóbel Béla, Berény Róbert, Perlrott Csaba Vilmos, Tihanyi Lajos vagy Rippl-Rónai József, csak néhányat említve. Volt, aki Picassoval együtt állított ki, volt akinek közös műterme volt Amadeo Modiglianival. Volt, aki a Getty családnak festett.

– Akkor csupán magyar pesszimizmus, amikor egyes hozzáértők azt állítják, hogy a magyarok csak a geometrikus művészetben tűnnek ki nyugaton?

– Ez egyszerűen nem igaz. Rippl vagy a magyar fauve-ok, vadak alkotásait keresik múzeumok és magángyűjtők egyaránt. És mi is. Éles a harc, ha egy kép felbukkan, erről hosszan beszélhetnék. Nemrégén zárt egy éven át utazó határon túli kiállításorozat, Hazatérés - Nagybányai remekművek magángyűjteményekből címmel. A kiállítás kurátoraként törekedtem arra, hogy nemzetközileg is kontextustba hozható alkotókat mutassunk be. Nagy sikerrel zártunk minden helyszínen. Jók vagyunk, nagyon jók vagyunk és zseniális művészeink vannak. Meg kell tanulni értékelni magunkat.

– Akkor úgy látja, hogy ösztársadalmi probléma az önértékelés hiánya?

– Nem tudom, miből fakad a folyamatos kishitűség. Ha csak a művészetet nézem, izgalmasak vagyunk, mások vagyunk. Igenis büszkének kell lenni a magyarságunkra. Nem értem, hogy itt hon miért kritizálja a másikat valaki, mert az kiteszi a magyar zászlót. Ez Görögországban soha nem volna elképzelhető. Gondolom, hogy ez valamiféle önbizalomhiány lehet. Abból azonban ki kell lépni, hogy minden rossz mindig csak velünk történik magyarokkal. Nálunk 150 évig voltak a törökök. Tudja, hogy Görögország mennyi ideig élt török elnyomás alatt? Négy százötven évig. Ez alatt képesek voltak a kultúrájukat és a nyelvüket megtartani. Soha Görögországban egy szóvicc erejéig sem hallottam, hogy „akkor lenne reneszánszunk, ha nem lettek volna itt a törökök négy százötven évig!”

– Soha nem töri le ez a magyar melankólia?

– Nem, engem nem. Ha van valami a genetikában, akkor én egy energikus, pozitív szemléletet örököltem. És ha bele lehet keveredni a magyar nemzetbe, mint egy nagy olvasztótégelybe, akkor ajánlom a magyar népnek az én pezsgésemet! *(nevet)*

Szilléry Éva

Ki érte el elsőként Buda falait 1686-ban?

A hajdúvajda emlékét kerületi utcánév is őrzi, bár kétséges az elsősége

Buda eliberata! – harsogták tízezrek, miután a magyar királyok egykori székhelyét 1686. szeptember 2-án végre sikerült visszafoglalni az oszmánoktól. Az ostrom 77 napig tartott, összesen mintegy bő 60 ezer katona vehetett részt benne, akik a Habsburg császár, I. Lipót fősege alatt valóságos világszerte minden pontjáról sereglettek a budai Vár lábához. Megannyi önkéntes, akár a távoli Németalföldről, a Német-római Birodalom megannyi szegletéből. Hogy hány magyar vett részt az ostromban, azt a mai napig nem lehet pontosan tudni. A korabeli hadparancsnokság számukat úgy 12-15 ezer főre tette. A források alapján a történészek ma úgy vélik, az 1686-os esztendőben a magyar fronton megforduló 24-26 ezer magyarországi katona bő kétharmada járt az ostrom idején a Vár alatt. A teljes haderő nem egyszerre tartózkodott ott, de ez azt jelenti, közel 18 ezer magyar katonai is részt vett a sorsfordító eseményekben, amelyek végén 145 év után újra keresztény uralom alá került Buda.

A Lotharingiai Károly herceg vezette hadak utolsó rohama mintegy három órán át tartott. S noha Buda visszafoglalása a magyar történelem talán egyik legjobban dokumentált, legtöbb korabeli forrással bíró eseménye, ma sem tudjuk, pontosan ki lehetett az, aki elsőként a sáncokra érve levetette a török lófarkas zászlót a várról. Cserei Mihály erdélyi történétíró szerint a török szövetséges Thököly Imrétől Lipót oldalára átálló Petneházy Dávid ezredes „a magyar hajdúsággal megindul, és a török nem resistálhatván ellene, legelsőbben is a magyarokkal együtt a kőfalakra felmegyen és a városba penetrál. Mely csudálatos vitézi bátorságát látván a német generálok, azt mondják vala egymásnak: – Ez a Petneházy nem ember, hanem orosz lány”. Cserei beszámolóját gyengíti, hogy csak hal-

Forrás: Wikipédia

lomásból írta le az ostrom eseményeit, maga Petneházy pedig talán ott sem volt az utolsó rohamnál.

Annál inkább ott vitézkedett szeptember 2-án Fiáth János hajdúvajda, aki a győri helyőrség magyar hajdúinak gyalogsági parancsnokaként hatszáz győri hajdút vezetett az utolsó rohammal, és ő lehetett az első, aki a budai Vár északnyugati tornyára kitzúzte a magyar lobogót. Elsőségéről gróf Esterházy Páltól kapott oklevelet, illetve emlékét egy meredek, Várba vezető utca illetve emléktábla is őrzi. Hasonló elismerést kapott Lipót császártól a bajor Martin Pechmann ezredeshelyettes, míg egy olasz báró, Michele D'Aste alezredes bátor haditettét – aki a végső roham alatt az első között áldozta életét – olasz források bizonyítják. Minden kétséget kizáróan tehát örökre talány marad, ki érte el Buda falait elsőként az 1686-os felszabadításkor, de az biztos, hogy a magyarok tisztességgel helytálltak a vár visszaszerzésekor.

balogh

nyárbúcsú

A CZAKÓN

SZEPTEMBER 14.

szombat. 14:30-22:30

CZAKÓ UTCAI SPORT-
ÉS SZABADIDŐKÖZPONT

A Budavári Önkormányzat, a Nemzetiségi Önkormányzatok és Budavári Intézmények közös rendezvénye, színes felnőtt és gyerek programokkal.

BUDAVÁRI
ÖNKORMÁNYZAT

Az Ars Sacra® fesztivál I. kerületi programjai

PETRÁS MÁRIA ÉS ZENEKARA KONCERT

szepember 14., 19.00 óra

Alexandriai Szent Katalin templom, Attila út 11.

AMI MEGTART

Maria B. Raunio finn festőművész kiállítása

szepember 14–22., 10.00–18.00 óra

Mária Magdolna Torony

AZ ÁRPÁD-HÁZI SZENT ERZSÉBET TEPLOM TÖRTÉNETE – előadás

szepember 14., 16.00 óra

Alsóvízvárosi Árpád-házi

Szent Erzsébet Plébániatemplom

MŰHELY STÚDIÓ

Fotó, grafika, karcolatok

szepember 14., 10.00–18.00 óra

szepember 15., 13.00–18.00 óra

szepember 16–20., 14.30–18.00 óra

szepember 21., 10.00–18.00 óra

szepember 22., 13.00–18.00 óra

Budavári Evangélikus Templom, Bécsi kapu tér

A RÉ-I VÉREHULLÓ SZŰZANYÁTÓL A HAVAS BOLDOGASSZONY TEPLOMIG

Vezetett séta a kegyképet őrző templomban, ahol Széchenyi István és Semmelweis Ignác is esküdtött

szepember 14., 14.30

Krisztinavárosi Havas Boldogasszony templom

MISZTIKUS KAVALKÁD

Bánki Tamás kiállítása

szepember 15., 10.00–18.00 óra

szepember 17–18., 10.00–12.00 óra

szepember 19–20., 15.00–17.00 óra

szepember 21–22., 10.00–18.00 óra

Krisztinavárosi Havas Boldogasszony Plébánia,

Mészáros utca 1.

A PURCELL KÓRUS ÉS AZ ORFEO ZENEKAR HANGVERSENYE

szepember 14., 20.00 óra

Szilágyi Dezső téri Református Templom

VÍZIVÁROS ORGONACSODÁI 1.

A Szent Ferenc Sebei templom

1899-es Rieger-organája

szepember 14., 10.00 óra

Szent Ferenc Sebei-templom, Fő utca 43.

VIZIVÁROS ORGONACSODÁI 2.

A Szent Anna templom európai híré

Jehlich-organája

szepember 15., 16.00 óra

Felsővízvárosi Szent Anna templom, Batthyány tér

A SZENT KERESZT ÉS A VERONIKA KENDŐJE ÁBRÁZOLÁSOK

szepember 16., 18.00 óra

Felsővízvárosi Szent Anna templom, Batthyány tér

BACH ÖSSZES ORGONAMŰVEI 25.

Bednarik Anasztázia orgonaestje

szepember 16., 19.00 óra

Felsővízvárosi Szent Anna templom, Batthyány tér

IDEGENVEZETÉS A BUDAVÁRI NAGYBOLDOGASSZONY (MÁTYÁS)-TEPLOMBAN

szepember 16., 10.00 óra

szepember 17., 15.00 óra

szepember 18., 10.00 óra

szepember 19–20., 15.00 óra

szepember 21., 10.00 óra

Mátyás-templom

KORSZAKOK VARÁZSLATOS VILÁGA

Sztahura Ágnes Angelika nővér

orgonaművész koncertje

szepember 17., 19.00 óra

Borsos Miklós Emléklakás, Uri utca 6.

VIZIVÁROS ORGONACSODÁI 3.

A Szilágyi Dezső téri református

templom Rieger-organája

szepember 17., 19.00 óra

Szilágyi Dezső téri református templom

PENTA ESSENTIA – ZENE AZ ÖT GÉNIUSZ FÖLDJÉRŐL

szepember 19., 19.00 óra

Jókai Anna Szalon, Iskola utca 28.

AZ ARTISSIMO KONCERTJE

szepember 17., 19.00 óra

Szilágyi Dezső téri református templom

VÍZIVÁROSI ORGONACSODÁI 5.

A Tabáni Szent Katalin templom

Staudinger-Rieger-organája

szepember 19., 19.00 óra

Alexandriai Szent Katalin templom

A VÍZIVÁROS REJTETT TITKA

Szakraális séta

szepember 20., 17.00 óra

Corvin tér

BUDAVÁRI BESZÉLGETÉSEK

Molnár Imre könyvbemutatója

szepember 20., 19.00 óra

Budavári Nagyboldogasszony (Mátyás Templom)

Plébánia

ISTENRŐL ÉS EMBERRŐL

Visky András és Gundel-Takács Gábor beszélgetése

szepember 20., 19.00 óra

Szilágyi Dezső téri Református Templom

SZTAHURA ÁGNES ANGELIKA SM ORGONAKONCERTJE

szepember 21., 19.00 óra

Budapest- Felsővízvárosi Szent Anna templom

„ALKOTÓ LÉLEK, JÖVEL!”

Kóruskoncert a gregoriántól

napjaink zenéjéig

szepember 20., 19.00 óra

Krisztinavárosi Havas Boldogasszony templom

MATUTINUM

Virrasztó, énekes imaóra

A Krisztinavárosi Szkolával

szepember 21., 18.00 óra

Krisztinavárosi Havas Boldogasszony templom

AZ ARS NOVA ÉNEKEGYÜTTES HANGVERSENYE

szepember 21., 19.00 óra

Budavári Evangélikus templom, Bécsi kapu tér

PÁL ISTVÁN SZALONNA ÉS BANDÁJA

szepember 21., 19.00 óra

Szilágyi Dezső téri Református Templom

ZENÉS ÁHÍTAT ZSOLTÁR-IMÁKKAL AZ AUTIZMUZSIKA KÓRUS ELŐADÁSÁBAN

szepember 21., 18.00 óra

Márai Kult 1013 Budapest, Krisztina tér 1.

A PRAETORIUS KAMARAKÓRUS HANGVERSENYE

szepember 21., 19.00 óra

Szilágyi Dezső téri Református Templom

ARS SACRA FESZTIVÁL ZÁRÓKONCERT VENITE, ADOREMUS! GEMMA ÉNEKEGYÜTTES

szepember 22., 20.00 óra

Budavári Nagyboldogasszony (Mátyás) Templom

A programok ingyenesek,
de egyes esetekben előzetes
regisztrációhoz kötöttek!

ars-sarca.hu

Vásznon az apokalipszis világa

Erősen reflektív kortárs alkotóval nyitja őszi kiállítás-sorozatát a Várfoke Galéria: egy hónapon keresztül Györfly László képzőművész *2+2=5* című tárlatát nézhetik meg az érdeklődők. (A címadó motívumot George Orwell 1984 című regénye ihlette, a világ-hírű antiutópia azt vizsgálja, mivé lesz a rend szabadság nélkül – a szerk.) A tárlat a művész eddigi legszemélyesebb válogatása, aki kifejezetten kiállítási koncepciókban gondolkodik. Olyan idézetek szerepelnek majd a Várfoke Galériában, amelyek gyerekkora óta érdeklik. Munkái nem naplószerűek, hanem lehetséges válaszok arra, ami a világot mozgatja. „Szerintem apokaliptikus időket élünk és ezt régóta így látom” – fogalmazott az alkotó.

Elmondta azt is, pszichedelikus disztópiájában 1984 nem feltétlenül csak a XX. századi diktatúrák sötét kontúrjait jeleníti meg, hanem a neoliberális kapitalizmus fagyott mosolyú konzumpoklának koordinátáit is kijelöli. Ezen a tárlaton Györfly első ízben mutatja be szöveg és fotó alapú kollázsait, amelyek a családi hagyaték részét képező, Népszabadság lapok hasábjából épültek újra. A naplóformát használja a Kolbásznapló / Hulladéknaplár című, szintén ősszel kiállítandó munkájában, amely egy elképzelt karakter pszichotikus nyelvén fogalmaz meg állításokat jelenünkről. „Az említett mű olyan nemlineáris áhír-kollekció, ahol a nosztalgia melankóliáját folyamatosan átírja, eltörli vagy újrendezi az apokaliptikus nevetés” – mondta az alkotó.

Györfly László annak az ezredforduló környékén fellépő nemzedékek az alkotója, aki a test problematikájával foglalkozik. A tárlat hétfő kivételével minden nap délután tekinthető meg.

Várfoke Galéria, szeptember 12. és október 12. között.

Sz. É.

A nyolcezer éves grúz borkultúra a borfesztiválon

Georgia lesz a díszvendége a 33. Budapest Borfesztiválnak, amely több magyar és nemzetközi termelő borai-val, és a borkultúrához köthető programokkal vár szeptember 12. és 15. között a Budavári Palota teraszain.

szakértője előadásában ismerkedhetnek meg Georgia egyedi boraival az idei Budapesti Borfesztiválon.

A világ legdinamikusabban fejlődő borrégiójának megismerésén túl a Georgia tájegységeire jellemző gasztronómia is bemutatkozik a rendezvényen: a látogatók olyan ételeket ismerhetnek meg, mint például a hachapuri, a húsos batyu (hinkali), vagy a grillezett, nyársra tűzött húselekek (mtsvadi).

A Budapest Borfesztivál azonban nemcsak Georgiáról szól majd, a streetfood ételeken túl különböző konyhák autentikus ételeit is meg lehet kóstolni. A hazai ízek és az egzotikus konyhák kedvelői a fesztiválon többek között osztrigát, olasz és spanyol sonkákat, prémium burgereket, helyben sült császármorzst, csokoládé-különlegességeket és bonbonokat is fogyaszthatnak. A borfesztivál díszvendégei a Halászó gyerekek teraszán táncelőadásokkal és koncertekkel adnak ízelítőt a kaukázusi ország hagyományörző kultúrájából. Idén a VinAgora Nemzetközi Borversenyen jól szereplő, ám kevésbé ismert borászatok fognak bemutatkozni. Így a fesztiválon közülik a Hunyadi udvaron a szekszárdi Garai Pincészet, a mátrai Palik Pincészet, a kunsági Strázsahegy Borház, valamint a tokaji Tokaj-Portius Pincészet termékeivel találkozhatunk.

Szilléry

Rá kell kattanni a filmezésre

Az elmúlt években egyre több nagy beruházású nemzetközi filmet forgatnak itthon, ezért időszerűvé vált a filmes képzés magasabb szintre emelése. Idén elsőként Magyarországon a Naphegyen oktatnak úgynevezett second unit rendezőket, a Zsigmond Vilmos Mozgóképművészeti Intézetben, Gulyás Buda Balázs Béla-díjas operatőr, a Magyar Mozgóképfesztivál életműdíjas alkotója vezetésével. A művésszel nemcsak a képzés mibenlétéről beszélgettünk, de arról is szó esett, hogy közel negyven éve él a Várban, és soha nem költözne el innen.

A tikkasztó nyár utolsó heteiben látogattunk el a Színház- és Filmművészeti Egyetem (SZFE) Zsigmond Vilmos Mozgóképművészeti Intézetének Mészáros utcai képzési helyszínére. Az épület előtt konténerek állnak, belül csak a recepció dolgozik, Gulyás Buda operatőr, osztályvezető tanár mégis feljött a kedvünkért, hogy körbevezessen az intézetben – a Duna Televízió egykori székházában –, ahol immár három éve tanulnak a leendő filmesek.

EGYETEM A KERÜLETBEN

Néhány hét múlva egy Magyarországon egyedülálló képzést indít az egyetem, amelynek ezzel az úgynevezett second unit rendezők pályára állítása a célja. Gulyás Budát elsősorban arról kérdeztük, mit is takar ez a szakirány.

„Ha csak a magyar film aranykorát nézzük, mindenki számára világos, hogy mindig is a rendező volt egy-egy film atyja és ura, sok úgynevezett szerzői film készült. Ez annyit jelentett, hogy ugyanaz az alkotó írta a forgatókönyvet, rendezte és sokszor még főszerepet is vállalt az adott filmben. Időközben a szakma nagyon megváltozott nyugaton és Magyarországon is. A nagy költségvetésű játékfilmek mellett elindultak a televíziós sorozatok és rá kellett jönni arra, hogy az egyszemélyes filmkészítés már nem működik. A hosszú munkafolyamatok megterhelőek mind szellemileg mind fizikailag, ezért meg kell osztani a munkát” – magyarázta a szakember.

Ezért vált fontossá a főstáb (main unit) mellett a második vonal (second unit) jelenléte. Leegyszerűsítve ez annyit jelent, hogy amíg a main unit foglalkozik a színészek rendezésével és viszi a film fő dramaturgiai vonalát, addig a second unit számos területen, mint például az akciójelenetek, számítógépes megoldások felvételeivel vagy egy-egy jelenet részfelvételeivel, utómunkájával teljesebbé igyekszik tenni a kívánt filmélményt. „A second unit rendezőnek egyik legfontosabb feladata a bizalom kiépítése, mert a főrendező elképzelései szerint kell dolgoznia, miközben a saját kreativitását is be kell tennie a munkába” – folytatta Gulyás Buda. „Ehhez elengedhetetlen a kölcsönös bizalom. Ugyanakkor ez kényszer is, gazdasági döntés, hiszen megszabott idő alatt kell filmre vinni egy forgatókönyvet. Maga a second unit munka is több részre osztható, a leglátványosabb része az akciórendezés. Például a Szabadság, szerelem (2006, rendezte: Goda Kriszta) is két stábbal dolgozott: a main unit vitte a történet fonalát, a second unit pedig a vízilabdamecceket készítette el és minden olyan akciójelenetet, amit a forradalmi események ábrázolása megkövetelt. Utcai harcok,

robbanások, tankok elleni harcok. Volt egy jelenet, amikor meg kellett tölteni a Szabadság teret, de nem volt pénz annyi statisztára. Blokkokban vettük fel, ami pepecselő, időigényes munka volt: kétszáz embert kellett többször átöltöztetni és mozgatni. A second unit rendezőnek ugyanolyan tökéletesen kell tudnia a szakmát, sőt különleges kihívás, hogy stílusazonosságot kell mutatnia a rendezéssel. A stílusolvasást is meg kell tanulni, ehhez átgondolt, tudatos szakmai alázat kell. Most, hogy ez az oktatás először indul Magyarországon, nekünk tanároknak is komoly feladat, hogy milyen szinten tudjuk ezt tanítani a diákoknak” – fogalmazott lapunknak a filmes szakember.

Mesterképzésben (MA) indul 2024-ben a Naphegyen a szak, tehát már speciálisan művészeti diplomások jelentkezhetnek rá. Idén 27-en szerettek volna bekerülni, végül kilenc hallgatóval kezdődik meg a képzés.

Fotó: SZFE

LÁTVÁNYTERVEZŐTŐL A FILMÍRÁSIG

A Színház és Filmművészeti Egyetem Zsigmond Vilmos Mozgóképművészeti Intézetében filmírókat, operatőröket, rendezőket, hangmérnököket, vágókat, gyártásvezetőket, valamint televíziós műsorkészítőket képeznek alapfokon. A mesterszakon a látványtervező, a filmrendező, az operatőr, a dokumentumfilm-rendező magyar és angol nyelvű képzés, a filmírás és az említett second unit rendezés hallgatható.

Egy amerikai alkotás költségvetését nem tudjuk elérni, de azon dolgozunk, hogy mi is labdába rúgjunk a műfajban

Fotó: Tóth Tibor

AZ AKCIÓFILMEKRE IS FELKÉSZÍTENEK

Nem vagyunk akciófilmes nemzet, a meglehetősen költséges műfajjal egyelőre csak próbálkozik a magyar filmgyártás. De, mint Gulyás Buda elmondta, van igény az akciófilmekre, ezekben pedig a second unit szakemberekre.

„Arra nem számíthatunk, hogy megverjük Amerikát. Az utóbbi években a Szabadság, szerelem (2006, Goda Kriszta), a Kincsem (2016, Herendi Gábor), a Hadik (2022, Szikora János), illetve legutóbb a Most vagy soha (2024, Lóth Balázs) című filmekben voltak akciójelenetek. A sorozatok között a Tündérkert (2022, Madarász Isti), a Sereg (2024, Dombrovsky Linda), forgatott látványos jeleneteket, de ha jól tudom, most indul egy új magyar akciófilm, ami Irakban játszódik. Egy amerikai alkotás költségvetését nem tudjuk elérni, de azon dolgozunk, hogy hogyan lehet rendezőink szellemi tudását úgy kamatoztatni, hogy mi is labdába rúgjunk a műfajban. Egy jó film létrejötte nem csak anyagi kérdés.”

OLYAN, MINT A POPSZAKMA: AMIKOR FORGATUNK, NINCS MAGÁNÉLETÜNK

Az intézetben évről évre nagy a túljelentkezés, sokan szeretnének a filmkészítés körül dolgozni. „Azt gondolom, hogy ha valaki erre rákattan, akkor ez egy nagyon jó területe az életnek. Szoktam mondani, hogy a filmes lét olyan, mint rockzenésznek lenni: életformát jelent. Aki belejön, annak tudnia kell, hogy nem lesz előre megtervezett szabadideje, nem tud biztosan nyaralni menni akkor, amikor a család, és szinte semmit sem tud előre tervezni. Ma 12-14 óra egy forgatási nap, tehát amikor dolgozunk, nincs magánéletünk. De ha szereti a szakmát, akkor változatos, izgalmas, érzelmekkel telített élete lesz. A legfontosabb, hogy tehetsége legyen hozzá” – magyarázta Gulyás Buda.

VIRTUÁLIS STÚDIÓT ÉPÍTETEK

A filmkészítés, és annak oktatása igen költséges műfaj, ráadásul a technika villámtempóban fejlődik. Minden iskolának minden iskolaévben fejlesztenie kell az eszközöket: változnak a kamerák, alakul a technológia. A naphegyi épületen belül egy LED-falás virtuális stúdiót hoztak létre. Ez szinte korlátlan lehetőségeket nyújt a háttér tervezésére és változtatására, ami nagyobb kreativitást és rugalmasságot tesz lehetővé a filmkészítők számára. A diákok az itt töltött 3-5 évben ezeket a technikákat is megtanulják.

Az operatőr arról is beszélt lapunknak, hogy az idei év próbafutam, de már az első évben is terveznek több neves alkotót meghívni kisebb kurzusok, előadások megtartására. „Ha nagyon elengedem a fantáziámat, akkor nemzetközi képzéssé is kinőheti magát ez a szak. Az idei kilenc diák között van egy lány hallgató, akinek én nagyon örülök, mert a nyolc fiú mellett a női gondolkodás és világszemlélet – amit én nagyon szeretek és tisztetek – hangot fog kapni.”

„MOSOLYOGVA JÁROK HAZA A VÁRBA”

Gulyás Buda közel negyven éve él a Várban, a Táncsics-féle börtön mellett. Még nem tudott úgy hazamenni, hogy ne mosolyogjon. Ennek a története az, hogy a felesége kezdett lakást keresgélni ezen a környéken.

„Szeretem a Vár hangulatát, biztonságát, sőt még a turisták kavalkádját is. Épp valamelyik sorozatot forgattam talán úgy 1988-ban, amikor a feleségem szólt, hogy megvan a lakás, aznap már a Várba menjek haza. Mindent ő intézett, mert én »csak« forgattam minden nap. Nem tudnék és nem is szeretnék innen elmenni” – mondta lapunknak a filmes szakember.

Szilléry Éva

Tarr Béla és tanítványa, Vermes Dorka a Tabánban

Dupla filmvetítés után, kivételes közönségtalálkozóra készül a Tabán Mozi szeptember 14-én: Tarr Béla Kossuth-díjas filmrendező és tanítványa, Vermes Dorka beszélgetnek nyilvánosan a több szempontból párhuzamba állítható filmjeikről.

Vermes Dorka tavaly a Velencei Nemzetközi Filmfesztiválon bemutatott első nagyjátékfilmje, az Árni (2023) egy vidéken turnézó, szakadt vándorcirkusz mindenestét helyezi fókuszba. A társulatot egy család alkotja, ahol Árni az egyetlen kívülálló. Mint azt a fiatal rendező egy interjúban elmondta, számára az utazó cirkuszi műfaj egy speciális törzsi létezés, ami önmagában nagyon izgalmas. Közben ott van a főszereplő a maga kozmikus magányával, aki nem tartozik ehhez a családhoz.

Tarr Béla kreatív producerként mentorálta tanítványa első nagyjátékfilmjét. Hasonlóképp az elsőfilmes munkához a mester egyik legismertebb remekműve, a Werckmeister harmóniák (2000) is a stilizálás és a dokumentarizmus kettősével él, miközben mindkét film egyedülálló esztétikát teremt a magyar szerzői filmes hagyományból merítve. Az egész estét betöltő filmklub 16.45-kor kezdődik, a filmek után pedig lehetőség nyílik a közönségnek is kérdeznie.

Tabán ArtMozi, szeptember 14.

Szilléry

Forrás: Tabán ArtMozi

Hőszigetelésre, zöldítésre pályázhatunk

A kerületi pályázatok úrlapjai a budavar.hu/tenders link alatt találhatóak

NYÍLÁSZÁRÓK, FŰTÉS, VILÁGÍTÁS

Bár a lakóépület-korszerűsítés pályázati határideje már lejárt, energetikai korszerűsítésre még lehet pályázni, és itt magánszemélyek is pályázhatnak. Ennek a feltétele, hogy a kérelmező legalább egy éve lakó- vagy tartózkodási hellyel

rendelkezzen az I. kerületben; a korszerűsítésben érintett ingatlan tulajdonosa, vagy társtulajdonosa, hasznélvezője, a tulajdonos közeli hozzátartozója, illetve bérlője legyen. Fontos, hogy a pályázó családjában az egy főre eső havi nettó jövedelem egyedül élő és egyedülálló esetében nem haladja meg az öregségi nyugdíj legkisebb összegének tizenegyszeresét (313 500 Ft/fő); család esetében pedig az öregségi nyugdíj legkisebb összegének tízszeresét (285 500 Ft/fő).

Ebben az esetben nyílászárók cseréjére, fűtéskorszerűsítésre, használati melegvíz előállítás korszerűsítésére, illetve világításkorszerűsítésre nyerhető el a támogatás; amely a projekt összköltségének 50 százalékát, de legfeljebb egymillió forintot jelent (a szükséges saját forrás mértéke: a projekt összköltségének a fele). Határidő: 2024. október 15.

ZÖLDHOMLOKZATOK

Szintén épületekhez kapcsolódó munkálatokat érint a zöldhomlokzatok kialakítását támogató pályázat, amely magában foglalja a kertszépítési támogatást

Fotók: Várnegyed

is. Ennek lényege, hogy az önkormányzat fele-fele arányban vállalja a kert megújításának, a tűzfalak zöldfallá alakításának költségeit. Ezzel a lehetőséggel olyan magánszemélyek, gazdálkodó szervezetek, társasházak, tulajdonosi közösségek élhetnek, akik/amelyek tulajdonosai, társtulajdonosai vagy bérlői olyan kerületi ingatlanok, amelyhez udvar, kert tartozik, vagy amelyen udvar, kert alakítható ki. A pályázaton legalább 30 ezer, legfeljebb 1,3 millió forint igényelhető. Határidő: 2024. október 15.

I. kerületi versenyző a budapesti Sakkolimpián

Sipos Stefánia Zágráb és Prága után az egész világgal méri össze tudását

A sakk a villámgyors helyzetfelismerés és reakcióképesség ötvözte – tudtuk meg a 17 éves Sipos Stefániától, a Géniusz SE Tata tagjától, aki egyedüli I. kerületiként mérettetheti meg magát a szeptember 10. és 23. között Budapesten rendezendő Sakkolimpián. A sportolót az Európai Sakk Unió prágai Ifjúsági sakk Európa-bajnokságán értük utol, hogy a felkészülésről és élményeiről kérdezzük.

A prágai bajnokság augusztus 21-étől szeptember 1-jéig tartott, Stefánia pedig napközben is keményen készült minden egyes párbajra. A sakkal saját bevallása szerint későn kezdett el foglalkozni: „Siófokon nyaraltunk, ahol az öcsémel benéztünk a sakk-táborba. Nagyon élveztem, hogy jól szerepeltem, még az akkori Somogy megyei bajnokot is sikerült legyőznöm. Azelőtt is tudtam játszani, de itt tanácsolta Haszon Dávid oktató-táborvezető, hogy foglalkozzak komolyan a sakkal. Ekkor voltam 13 éves.”

Ezt követően került a Vasas sakk szakosztályához, azonban a Covid miatt csak egy-két hónapot járhatott oda. A járványidőszakban maradt az online sakkozás, ami teljesen beszippantotta a fiatal sportolót. Amikor már volt rá lehetőség, magánedzőhöz kezdett járni. Így került a Magyar Sakkszövetség Ifjúsági Bizottsága akkori elnöke, Molnár Béla szárnyai alá. A fiatal lány a Maróczy Géza Utánpótlás Központba is bekerült, ahol havi egy hetet híres sakkozókkal gyakorolhat.

„Először 14 évesen versenyeztem, a Testnevelési Egyetem rapid versenyén nyertem, majd a diákolimpia budapesti döntőjén lettem második, bár az országos verseny a járvány miatt elmaradt” – idézte fel Stefánia korai élményeit. Első külföldi versenyén, 2022-ben, az olaszországi Arcóban ezüstérmes, 2023-ban női U18-as kategóriában országos bajnok lett, idén pedig már rutinos versenyzőként játszott Csehországban.

„Az ilyen nagy versenyeken mindenki igyekszik a legjobb formáját hozni” – közölte a mezőnyrel kapcsolatban Stefánia, aki a verseny menetéről is mesélt: „Mindig az éppen aktuálisan elért eredmények alapján sorsolják össze, hogy kivel mérkőzünk másnap. Az U18-as korosztályban most 84-en játszott lányok, ennyi ellenfélre nem lehet előre tervezni.” Hozzátette: „Nagyon gyorsan kell felkészülni az aznapi mérkőzésekre, ami elég stresszes.”

Az aktuális ellenfelek játszmaít a meccs napján az edzőikkel előre tanulmányozzák a versenyzők, próbálják kiismerni, hogy milyen megnyitásokat alkalmaz a másik: „Ha ritkább megoldásokkal dolgozik valaki, akkor ott nagyon meg kell nézni, ho-

Sipos Stefánia a szolnoki korosztályos országos bajnokságon

gyan kell rá reagálni, de nekem is folyamatosan újítanom kell, hiszen belőlem is fel tudnak készülni a többiek.”

A szeptemberi Sakkolimpia a nemzetközi sakkvilág egyik legrangosabb eseménye. Budapestre most 184 női csapat érkezik, az indiai, a kínai és az amerikai csapatokban jobbnál jobb játékosok vannak.

Stefánia a harmadik magyar csapatban szerepelhet a Sakkolimpián, ők valószínűleg nem a kiemelt gárdákkal játszanak majd, de így is nagy élménynek ígérkezik a részvétel: „A mostani verseny különlegessége, hogy Rapport Richárd és Lékó Péter is megméreti magát, de ott lesz a mostani világbajnok Ting Li-zen, a világranglistát vezető Magnus Carlsen és Ruszlan Ponomarjov is, illetve azok a szuper nagymesterek, akiket egy hónapja láthattam Zágrábban. Hatalmas megtiszteltetés lesz velük egy versenyen játszani, amit ezúton is köszönök az edzőimnek és Csonka Balázs csapatvezetőnek, aki beválasztott az U25-ös női csapatba.”

Budavárról szólva azonban még a kimerítő prágai agytornák szünetében is csak szép gondolatok jutottak eszébe: „Nagyon szeretem az I. kerületet, itt lakom és a Budavári Általános Iskolába jártam.” Innen a Baár–Madas Reformátusba, majd a Ferencvárosi Sport Gimnáziumba igazolt.

Tari Tamás

Kassai Endre: bor és zene jó párosítás a Várban

Fotó: Tóth Tibor

A Várban kikapcsolódni világnézet

A nagyvárosi kikapcsolódás nemcsak a belvárosban zajlik, már Budán is vannak jó bulik. Újabban a Budavári Palotanegyed lett vonzó helyszín a fiatalok számára, többek között a Magyar Nemzeti Galéria (MNG) előtti Savoyai Terasz vált népszerű kulthelyszínné. A szervezők azzal a céllal indították el az este tízig tartó élőzenére és dj-k játékára építő programsorozatot, hogy a magyarokat visszacsábítsák a város illusztris pontjára. Ma a Vár több helyszínét, kevésbé ismert pontjait töltik meg minőségi kikapcsolódással, elsősorban a bor és a zene szeretetét ötvözve.

Estéknként huszonevések táncolnak az Magyar Nemzeti Galéria előtt kedvenc zenéikre tíz óráig, és utána is sokáig fent maradnak, hogy a város felett kitáruló, páratlan miliőben élvezék a társasági életet. A koronavírus-járvány után kezdődött el az Oroszlános Udvarban, a Savoyai-terazon és a Pasha Kávéházban – a kulturális élettel összekötött szórakozás, de amint Kassai Endre, a Wibe&Wine – A Budai Borszalón program megalkotója elmondta, az idei az első év, amikor igazán populáris lett az MNG előtti téren közösségi életet élni. „Az emberek gondolkodásában régóta az él, hogy a budai Vár a turistáké, ezért ritkán jönnek fel ide. Több száz olyan fiatallal találkoztunk, akik budapesti létük ellenére sohasem jártak még a Palotanegyedben, akadt olyan, aki nem tudta, hogyan kell feljön-

ni a Várba. A Nemzeti Hauszmann Program alapvetése, hogy a Várat nem a turistáknak hoztuk létre. Az általunk megalkotott programsorozatnak is az a lényege, hogy a magyaroknak ismét kedvelt kikapcsolódási helyszíne legyen a Vár, és azt kell látnunk, hogy az idei nyárra sikerült ezt a tervünket teljesíteni” – mondta Kassai Endre.

A Jazz&Wine ügyvezetője, Sára Tibor pedig arra emlékezett, hogy a Palotanegyed hagyományosan igazgatási terület volt. „Elsősorban az önszerveződő fiatalok közössége fedezte fel magának a legendás Ifjúsági Parkot, a történelmi városrész utójára ekkor volt vonzó a fiatalok számára.”

A Savoyai-terazon ma a csellóművésztől a cigányzenekaron át számtalan vendégművész szórakoztat, de a dj-k kiválasztá-

sára is nagy hangsúlyt fektetnek. Ottjártunkkor kora délután éppen John Lennon és a nyolcvanas évek slágerei mentek.

A turisták általában a Halászbástyát és a Mátyás-templom környezetét lepik el, a Vár nyugati oldalára kevesebben jutnak el. Itt található a néhány éve a Lovardával egyidőben rekonstruált Karakas pasa tornya, benne a Pasha Cafével, amely egyszerre nyújt kilátást a budai hegyekre és a városra. Egzotikus török kert szegélyezi az épületet, benne öt színben játszó rózsabokrokkal, fűgefákkal, illetve mór mintákat idéző díszszökőkúttal. Ezt a földterületet szőlőművelésre használták egykor, stílusosan ideköltözött a Wibe&Wine – A Budai Borszalom szűkebb közönséget célzó kiadása. Ez a program főként a bor szerelmeseinek szól, a borkóstolást az élőzenével társítva. „A borász motivációit, személyes gondolatait szeretjük feltárni, mélyebbre menni a borkészítés rejtelseibe” – fogalmazott Kassai. A nyáron nagy sikerrel futó találkozások októberben folytatódnak.

A szervezők a csöndes, zárt Oroszlános Udvarba is életet vittek: itt indult el a kertmozi, amely szeptember végéig kultikus közönségfilmek vetítésével várja a mozi szerelmeseit. A tervek szerint nyitnak a magyar filmek felé, sőt online közönségsszavazással állítják össze a moziműsort.

Az Oroszlános Udvarban újabb kávézót találunk. A Szent István Kávéház esetében az irodalmi kávéházak hangulatát igyekeznek megidézni a szervezők. Ez a Történelmi kaszinó művészettörténészek, történészek meghívásával egy-egy téma köré rendez beszélgetéseket. Ez a sorozat a tervek szerint hamarosan folytatódni fog, a szervezők az Országos Széchenyi Könyvtárba vagy a Budapesti Történelmi Múzeumba szeretnék bevinni a szellemi találkozót.

A szervezők célja, hogy a Nemzeti Hauszmann Program terveihez illeszkedve olyan, új szemszögből mutassák meg a Budavári Palotanegyedet, hogy a történelmi városrész eddig alig ismert titkait tárja fel.

Szilléry

A dj-zés és az élőzene is töretlen

A Savoyai Teraszon, kint a szabadban, a lélegzetelállító panoráma mellett már eleve sikeres tud lenni minden zenei fellépő, aki a saját stílusát hitelesen elő tudja adni, valamint a közönséget is össze tudja kovácsolni – állítja György Flóra, művésznévén Mirmur, aki a terasz fiatal lemezlovasaként olyan népszerű lett, hogy már a reptéren is megszólítják. A Vár felkapott dj-je többek között arról is beszélt lapunknak, mélyen bevésődve él benne Cukás István Mirr-murr figurája, olyannyira, hogy egy egész dj-brand épült köré.

– Azt mondják évek óta nem járt a Várba bulizni a budapesti fiatal. Te, aki májustól dj-zel itt, hogy látod, mennyire sikerült megszólítani az ifjabb nemzedéket?

– Szerintem sikeresnek mondhatjuk az eddigi zenés rendezvények alapján a kezdeményezést. Lassan nyoma sincs a Vár eddigi perifériás helyzetének, ami az éjszakai életet illeti. Bekerült a köztudatba, hogy folyamatosan minőségi programokra számíthat az, aki felmegy a teraszra. Ráadásul nem csak a fiatal korosztályt találtuk meg, hanem a középkorúakat is, ami szerintem óriási eredmény.

– Milyen zenéket keversz a Savoyai Teraszon?

– A House műfaj kimeríthetetlen palettájából keverek leginkább a Savoyain. Néha kikacsintok trance, breakbeat, UK gara-

ge vagy 2-step irányokba is. A törtütem visszaemelése a táncparketre több dj kollegámmal missziókká lett, és úgy tűnik, 2024 végre meghozta a munkánk gyümölcsét, és végre lezajlott egy újabb generációváltás is. A legutóbbi Turbina Kulturális Központos fellépésem erre az élő példa, hiszen nemcsak a 4/4 zenék működtek a klubszobában. Minél törtöbb volt, annál nagyobb lett a táncparkett robbanása. A Savoyai Teraszon viszont kint a szabadban, a lélegzetelállító panorámának köszönhetően eleve sikeres tud lenni minden zenei fellépő, aki a saját stílusát hitelesen elő tudja adni, valamint a közönséget is össze tudja kovácsolni. Jó zenéket nehéz találni, de ha sikerül, még az sem elég. Ha nincs színpadi jelenléte vagy nem hiteles az adott zenei műfajban a dj, akkor a csodaszép lokáció sem menti meg az estét. Én igyekszem azon dolgozni, hogy ami rajtam múlik, amire felkértek, azt maximálisan teljesítem. Nem szoktam félvállról venni, mindig rengeteget készülök, a barátaim tudják, mennyit szorongok egy-egy nagyobb rendezvény előtt.

– Hogy látod az élőzene, kontra dj szakma kérdéskört: van-e kultusza újra az élőzenének a partihelyeken, vagy a dj-zés törtetlen?

– Ha a klasszikus értelemben vett e-zenei klubbot vesszük partihelynek, akkor ott kevésbé van kultusza az élőzenének. Viszont egyre törtbb olyan hely van a fellépők számára, ahol a két dolog határa elmosódik, és mindkettő megfér egymás mellett. Ráadásul egyre törtbb hibrid performansz van, ahol élőzenei hangszerekkel vagy énekkel egészítik az elektronikus zenei alapokat, mindezt élőben a közönség előtt. Igen, a dj-zés törtetlen, és szerencsére az élőzene is. Azt látom, hogy a fiatal huszónéves korosztály nagyon érzékeny és nyitott mindkét irányba.

– Mi a személyes kötődésed a Várhoz?

– Két szerencsés évig laktunk a barátommal az Attila út 31-ben, a Dózsa György térnél. Rengeteget jártunk fel barangolni a Várnegyedbe, és ebbe pont beleesett a covid utolsó, bezárkózós hulláma. A Vár volt a stabil pontunk, úgy is mondhatom, hogy a bástyánk. Oda jártunk fel romantikázni, csodálni a panorámát és az épületeket, de sokszor egyedül is felfutottam, ha mozgáshiányom támadt. Ott született meg sok-sok kreatív ötletem, és ugyan már azóta sajnos átköltöztünk a II. kerületbe, mégis nagyon szívesen megyünk vissza, amikor csak lehet. Kiemelném még a Tabánt és Naphegyet is, illetve a mai napig az egyik kedvenc helyem a Czakó-kert! Minden rokont és barátot oda szoktam hordani piacozni, a környéket valamiért nagyon a szívembe zártam.

– Miért a Mirmur nevet választottad „művésznevednek”?

– Tudom, hogy banális, de egyszer felkeltem álmomból reggel, és a szemem előtt ki volt írva csupa nagybetűkkel, hogy MIRMUR. Ezt megelőzte rengeteg ötletelés már, mindenképp macskás koncepció mentén – nem titok, hogy macskaőrült vagyok – és nyilván hatott rám Csukás István Mirr-Murr, a kandúr figurája is, amit gyerekként imádtam. Úgy látszik, felnőtt nőként még mindig mélyen bevésődve él tovább bennem, olyan nyira, hogy egy egész dj-brand épült köré az évek alatt. Érdekesség, hogy ez az a kérdés, amit talán a legtörtbben kérdeznek meg tőlem idegen emberek. Vicces és néha zavarba ejtő, amikor a reptéren odajön hozzád kedves mosollyal köszönni egy vadidegen, majd megkérdezi, hogy miért vagy te Mirmur. Amint válaszolok, megköszöni azt a tracket, amit valamilyen buliban hallott tőlem, és azóta is küldözgeti a barátainak.

Szilléry Éva

Halászbástya (3.)

„Bethlen Margit grófnő kedves sétálóhelye a Halászbástya, ahonnan a téli színt öltött Budapest pompás látványt nyújt. A tavasz hónapjában megújult télnek, a kései fagyos poézisnek szomorú eseménye van. Szombaton délután Bethlen István gróf miniszterelnök felesége a Halászbástya egyik sétaútaján a havas eső után leszálló alkonyatban a tükörsimára fagyott úton megcsúszott, és olyan szerencsétlenül zuhant el, hogy a bal lábát eltörte.”

Az Budapesti Hírlap 1931. március 10-i számának újságírója nem hagyja bizonytalanságban olvasóját, rövid tudósítását így zárja: „Margit grófnő állapota nem ad okot aggodalomra, a Faszor-szanatóriumban ápolják.”

A Halászbástya számos kísérteties, gyászos vagy éppen bohózatba illő esetnek volt pompás díszlete. Még dörögtek a fegyverek az első világháború frontjain, amikor 1917 nyarán egy rokkant katona zsaroló levelet írt lovag Freystädter Jenőnek. Nem volt mohó, mindössze hatezer koronára tartott ígényt: hogy gyógykezeltesse magát. Az összeget a Halászbástyán kérte elhelyezni számára. Mindenre el vagyok szánva – írta –, nem riadok vissza semmitől, kész vagyok gyilkolni is. Aláírás: „egy nyomorult gazember”. Freystädter, ez a szikár, Tegetthoff-szakállas, bal szemén monoklit, Krúdy Gyula szerint keskeny, ragasztott bajuszt viselő lovag, aki bankár volt, nemes és pasa, de elsősorban mégis milliárdokat öröklő és herdáló magyar zsidó, ráadásul szerette a lóversenyt, az éjszakai életet és a szép nőket, a vakmerő lovag nem fizetett. Értesítette a rendőrséget. Így aztán a szobaleánynak öltözött feleségével a Halászbástya egyik kőpadján enyelgést mímelő detektív, Donáti-lépcsőnél lesben álló társai segítségével, lefűlte a Halászbástya lépcsőin fejesztve menekülő rokkantat.

Egy másik esettel 1924/25-ben kimerítően foglalkoztak a fővárosi lapok. Forró István, aki – milyen érdekes párosítás – valaha mészáros és nyomdász is volt, és akkoriban a Tárnok utca 26. házmeztéréként tengette életét, megölte a feleségét. Agyoncsapta. Aztán elásta. A Halászbástya alatt. Hunyadi János szobra mögött. Tagbaszakadt, hatalmas erejű ember, így festették le az újdondászok. Gonosz arcú, aki fél szemével a harctéren vesztette el. Végül is számunkra csak ennyi érdekes. A vádlott szenttelenül mesél, és előttünk megelevenedik az éjszakai, esőáztatta Vár. A Tárnok utca nedves macskakövén gázlámpa fénye csúszkál, a Halászbástya kövei fehéren derengenek az éjszakai sötétjében, a gyilkos pedig, vállán a zsákba dugott holttesttel, a bástya lépcsőin lopakodik a törökverő hős szobra felé...

A budapesti újságok a harmincas években rendszeresen tudósítanak szomorú esetekről. A 8 Órai Újság 1932 karácsonyán „Diákbaletet a Halászbástyán” címmel arról tudósít, hogy „Virgo Géza tizenegy éves tanuló a Halászbástya lépcsőjének karfáján csúszkált, és a magasból a földre zuhant”. Ugyanez az újság 1941 áprilisában a következő címmel igyekszik felkelteni olvasói figyelmét: „Három csepp vér a női holttesten”. A cikk maga így szól: „Ma hajnalban rejtélyes körülmények között találtak rá egy idős asszony holttestére a Halászbástya 4. számú házának telkén épült tenispálya sarkában. A tenispálya fölött körülbelül harminc méter magasságban húzódik a Halászbástya. Virág Sándor házfelügyelő kora reggel talált rá a feketeruhás nő holttestére. A nyomozók az asszonyon külső sérülés nyomát nem lelték, csupán három vércseppet fedeztek fel a holttesten. Valószínű, hogy az asszony vagy leesett, vagy ledobták a falról. A rendőrség folytatja a nyomozást.”

A Budapesti Czim- és Lakjegyzék szerint 1890 körül Reviczky Péter minisztériumi hivatalnok a Halászbástya 185. szám alatt lakik, özvegy Markovits Ferenczné a Halászbástya 31-ben, Kapalyay Sándor rendőr pedig a Halászbástya 3-ban.

Hogy lehet ez? Egy bástyán, vagy bástyában, lakni? A válasz egyszerű. Akkortájt, amikor még nem létezett a mai árkádos, tirnyes-tornyos építmény, amit Halászbástyának hívunk, akkor nem csak az ütött-kopott régi bástya, hanem a kicsiny Perényi utcától az éppoly kicsiny Ibolya utcáig húzódó szakasz (a mai Hilton szálló helyén álló épületek Duna felé néző homlokzata és a várfal mellvédje közti terület) is a Halászbástya nevet viselte.

Száraz Miklós György

Csejte hajdani szép ideje

Egy különleges napóra a Budai Várnegyedben

Az Úri utca 19. szám alatti házban található napóra nemcsak egy egyszerű időmérő eszköz, hanem egy család múltjának, a Lenkeyek tragikus történetének emléke, amely szorosan összefonódik a magyar történelem jelentős eseményeivel. A mára sajátos módon megkettőződött napóra sorsához a ház udvarán álló síremlék és szobor, illetve az I. kerületi városháza is hozzátartozik.

A LENKEI ÉS ZÁDORFALVI LENKEY CSALÁD ÉS AZ ÚRI UTCA 19.

Az Úri utca 19. szám alatti épület – báró Eötvös József szülőháza – több mint 200 évet rejt magában, amelynek egyik legjelentősebb képviselője Lenkey Lajos, császári és királyi gyalogsági százados, aki 1829-ben vásárolta meg a házat, amely később családja otthona lett.

Az ő unokaöccse, Lenkey János honvédtábornok – akit Petőfi Sándor is megénekelt – szintén a család történetének fontos alakja. Ő volt az, aki 1848-ban a nemzeti forradalom hírére Galíciából egységével együtt, kalandos úton szökött haza Magyarországra. Fontos megjegyezni, hogy a kommunista államosítások az egykori vármegyeháza impozáns épületét a Lenkeyek egyenes ági leszármazottai birtokolták.

SZOMORÚ EMLÉK

A család és a ház összefonódó múltjára egy sajátos installáció emlékezteti azt, akinek megadatik a lehetőség, hogy bejusson a budai Várnegyed egyik kincsestárába: az udvart egy férfi mellszobor, egy méretes sírkő és felettük egy falfülkében a már említett napóra díszíti.

Utóbbi műalkotás érdekessége, hogy a vászonra festett, változó közű óraszámzással, 1934-ben készült időmérő a felvidéki Csejte várát ábrázolja (részletek keretes anyagunkban), aho-

Az Úri utca 19. udvara a napórával, 1945-ben és napjainkban a Budavári Városházán

Forrás: Fortepan/Buzinkay Géza

MIÉRT ÉPPEN CSEJTE?

Csejte vára a Vág mentén Trencsénhez közel, Pozsonytól száz kilométerre észak-északkeletre Szlovákiában található. Az erődítményt a Hontpázmány nembeli Kázmér építtette az 1260-as, '70-es években. Később Károly Róbert hírhedt ellenfele, Csák Máté birtoka volt, majd a Nádasdyaké lett. Legismertebb lakója Báthory Erzsébet grófnő, az állítólagos kegyetlenkedéseiről elhíresült főnemes volt a XVI-XVII. század fordulóján. Ő itt halt meg befalazva 1614-ben. Először a török, majd a Habsburgok pusztították a várat. Csejten reneszánsz kastély is áll, amely egykor a Draskovich családé volt. A 3700 fős falu ma szintiszta szlovák település, a 2021-es népszámlálás szerint 7 magyar lakossal.

Hogy miért épp a romos erősség látképe díszíti az Úri utca 19. napóráját, arra egy családi tragédia adja meg a választ. Peregriny Elek pedagógus, író, aki éppen 1849-ben, a szabadságharc leverését követően veszítette el a könyvvizsgálói hivatalát, kényszerűségből jószágbérlőként telepedett le a faluban. Peregriny öt évvel korábban vette feleségül Lenkey Emmát – Lenkey János húgát –, aki 1850-ben, férje mellett utazva a konflisban, váratlanul rosszul lett és meghalt. „Csejte hajdani szép ideje” kettejük rövid boldogságára utal.

A vár fő nézetét meglepően jól adta vissza az ismeretlen alkotó, minden bizonnyal egy fényképről dolgozva. Fotók: Körösi Tamás

vá családi kötelékek fűzik a Lenkey-leszármazottakat. Az erősség látképe alatt a következő felirat olvasható: „Nappány és derű óráit mérve idézem: kedves Csejthénknek hajdani szép idejét”

Az alkotás Lenkey Lajos unokája, Neő Ákos munkáját dicséri, és a család történetének fontos szimbóluma. Az eredeti – addigra kis híján teljesen tönkrement és futónövényekkel benőtt – napórát 2012-ben restaurálták, és a Kapisztrán tér 1. szám alatt, az I. kerületi Városháza aulájában helyezték el. Az Úri utca 19. udvarán azóta csak egy másolat látható belőle, amely továbbra is őrzi a Lenkeyek emlékezetét, illetve a magyar történelem egyik darabkáját. Az ősi időmérő eszközök mintájára készült műtárgyat sikerült megóvni az utókornak, ami nem csupán a kerület szempontjából jelentős kulturális teljesítmény, hanem a magyar műemlékvédelem számára is fontos fegyvertény.

Lenkey János honvédtábornok

Forrás: Wikipedia

A TRAGIKUS SORSÚ LENKEY IZABELLA ÉS EGY ELLOPOTT SZOBOR

Az Úri utca 19. udvarának másik különleges emléke Lenkey Izabella síremléke. Lenkey Lajos lánya 1850-ben, mindössze 21 évesen hunyt el. Sírkövén – amelyet a vízvárosi temető felszámolása után helyeztek el a ház udvarán – völegénye, Nemegeyi Félix honvéd őrnagy sorai olvashatók, amelyek tragikus szerelmüket örökítik meg: „Kettő volt, amiért lángoltál tiszta szívedben: A szeretett haza és jó fia, hű jegyesed. Vész sújtotta amant, ez karddal férfi kezében Vesztett harca után száműzette bolyong. Ennyi csapás sok volt lelkednek az elviselésre, s áldozatiak közt most Tégedet is siratunk.”

A tisztnek a szabadságharc leverése után menekülnie kellett az országból, és Amerikába emigrált. Bár szeretett volna hazajönni, végül soha sem térhetett vissza Magyarországra. Lenkey Izabella pedig halálosan belebetegedett abba, hogy elveszítette a völegényét. Az ő halála után testvérére, Lenkey Emmára szállt a ház tulajdonjoga. A sírkő mellett álló szobor az ő fiát, Neő Béla építész ábrázolja (Szécsi Antal szobrász munkája). Érdekesség, hogy ennek az alkotásnak is létezett egy másolata, ám a Neő Béla Kerepesi temetőben lévő síremlékére később elhelyezett bronz alkotást 2002-ben ellopták.

Tari Tamás

Karikó után Popovics kapott tűzfalat

Nyár közepén új látványos falfestmény került a Krisztina körút 30. tűzfalára: Popovics Sándor, a Magyar Nemzeti Bank alapítójának és első elnökének képe tiszteleg a jegybank alapításának századik évfordulója előtt. A Színes Város Csoport a kerületben több kihasználatlan falat festett már meg, és vannak további terveik is a környékre. Mint lapunknak elmondták, a Várnegyedhez kivételes a kötődésük, hiszen civil szervezetként 15 éve itt alakultak.

A nyár közepe óta a Magyar Nemzeti Bank egykori alapítójának arcképe látható a Krisztina körút 30. szám alatti 220 négyzetméteres tűzfalon, a képet Csuth Péter terve alapján hat magyar képzőművész festette meg.

A bankigazgatót ábrázoló murál – festett tűzfal – elkészítésére a Magyar Nemzeti Bank kérte fel a Színes Város Csoportot, az alkotók az átellenben lévő Krisztina körúti MNB budai központ miatt választották ezt a felületet. A korabeli sajtó „a század self-made” embereként emlegette Popovicsot, aki meghatározó szereplője volt a hazai bankrendszernek, a pénzügyi világnak és a gazdaságnak. Csuth Péter az arckép mellett több, Popovics intézkedéseire köthető szimbólumot vitt fel a falra, köztük az Aranyvonatot, az aranytartályt és a forint bankjegyeket. A festmény két héten keresztül készült, nagyjából ennyi időt szokott igénybe venni egy nagyobb felület elkészítése.

Szintén felkérésre készült a korábbi, Karikó Katalin Nobel-díjas kutatóbiológus portréját ábrázoló alkotás ezen a falon, de több esetben az önkormányzatok rendelik meg az ilyenfajta kültéri dekorációt, hiszen a városképet meglehetősen elcsúfítják az üres, sokszor utcára néző falak. A szóban forgó tűzfal a kerület egyik legrégebben dekorált fala: 2014 óta festik a művészek, de jóval előbb egy ismert telekommunikációs reklámgrafika fedte felületét.

A Színes Város Csoport főtársa, Flór Péter arról beszélt lapunknak, hogy ahány tűzfal, annyi megállapodás, szinte minden egyes falfelületet más konstrukcióban „szereznek meg” a háztól. „Előfordul, hogy bérleti díjat fizetünk a háznak több

Flór Péter: egy festmény úgy két hétig készül

Fotók: Kocsis Attila

évre, egészen ritka esetben nincs ellentételezés, nem kell fizetnünk semmit. Gyakoribb azonban, hogy hőszigeteléssel kombináljuk a faldekorálást. Ez azt jelenti, hogy az adott tűzfal hőszigetelő réteget kap. A Krisztina körúton például minden lakást érintett ez a fejlesztés, ahol egyébként bérleti díjat is fizettünk a dekorálásért. Hozzá kell tennem, hogy ez egy kiváltságos helyzetben lévő társasház, a szponzorok tették lehetővé, hogy nagyobb ellentételezést adjunk a falért” – mondta a Várnegyednek.

A kerülettel Nagy Gábor Tamás vezetése alatt kezdtek el együttműködni, először Aczél Péter, majd Csány Éva főépítésekkel alakult ki szakmai kapcsolatuk. Ebben az időszakban festették színesre a Csalogány utca 53. szám alatti épületet is, spanyol művész segítségével, borhoz kötődő témában.

Magyar és nemzetközi művészekkel egyaránt dolgozik a Színes Város Csoport. Tíz évvel ezelőtt négy éven át a Színes Város Budapest Fesztiválon kortárs nemzetközi mural festők munkáival tették szebbé a városképet. A Csalogány utcai faldekor a fesztiválon belüli gasztronómiai hívószóra született meg.

A BAH-csomópont hídpilléreit szintén a Színes Város Csoport által meghívott külföldi alkotó dekorálta. Három kerület metszéspontjaként is felfogható ez a helyszín (bár az I. kerület határa az Avar utcánál van), de a Főváros hatáskörébe tartozik.

A főtitkár elmondta, időszerű volna a lekopott pillérek újrafestése, ezt többször jelezték már a Fővárosnak, de nem kaptak még választ.

Ebben a műfajban az alkalmazotti munka annyit jelent – Flór Péter elmondása szerint – hogy a szponzorok elképzeléseit és az engedélyeztető hatóságok érdekeit hogyan tudják minél inkább közelíteni egymáshoz úgy, hogy közben szerethető, érvényes alkotás szülessen a közterületen. Műemlékek esetében bonyolultabb eljárás a hatósági engedélyeztetés, de ilyen dekorált falakra is van példa a városban.

Megkérdeztük azt is, átlagosan milyen arányú az elégedetlenkedő lakossági visszajelzés a tűzfalképekre. Flór Péter szerint nem lehet mindenkinek tetszőt alkotni, 10-20 százaléka a városban élőknek általában nem szereti az új művet. „Vannak kortárs képzőművészek, akik falakat is festenek, de amit mi csinálunk, az inkább alkalmazott munka. Olyan művészekkel dolgozunk, akik mural szakra jártak a képzőn, így az alpintechnika a »kezükből van«. Előfordult olyan, hogy a művész saját alkotását vitte falra.”

Arra is van példa, hogy a faldekorálók új épületeket festenek, de városképileg a helyreállítás fontosabb szempont, így a régi épületek ott maradt tűzfalait keresik az alkotók. Mint Flór elmondta, van még bőven az I. kerületben is festhető tűzfal. Ilyen a Kuny Domonkos utca 4. szám alatt, az önkormányzati park melletti felület, amelyet zöld tematikával tennének látványosabbá és környezetbarátabbá. Úgy látják, hogy Márai Sándor személyéhez köthető tűzfalat is megérdemelve a kerület a közelgő emlékévé kapcsolódik.

Szilléry Éva

PÉNZMÚZEUM
Magyar Pénzmúzeum és Látogatóközpont

ŐSZI ESTÉK BUDA TETEJÉN!

Megújult kínálattal, filmvetítéssel és új programokkal várja vendégeit a hét minden napján a Pénzmúzeum Panoráma Terasz!

penzmuzeumpanoramaterasz.hu
1012 Budapest, Várfook utca 22.
+36 20 347 7999

A magashegy nem játék

Wehner Géza a Magyarországi Kárpát Egyesületről és a természetjárásról

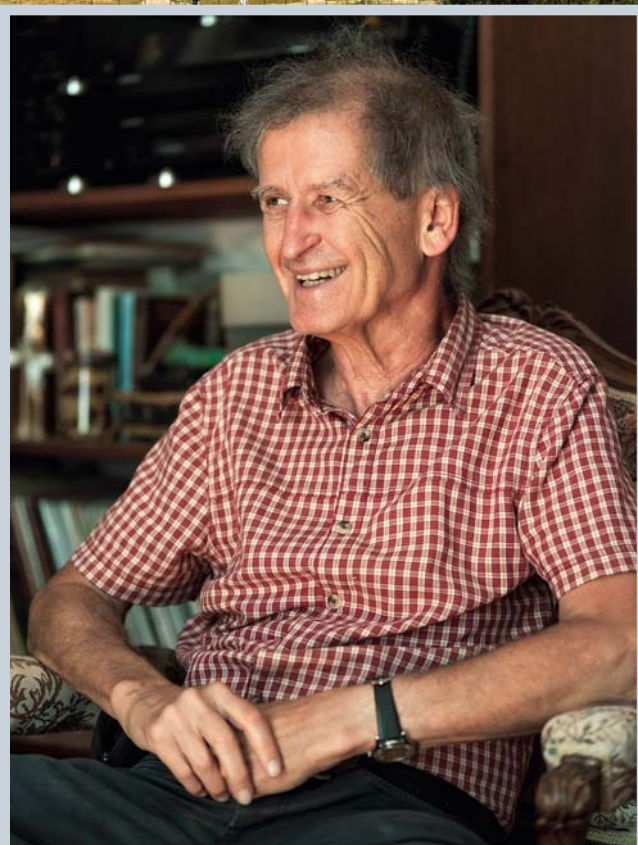
Tősgyökeres budavári lakos, aki a mai napig szenvedélyesen járja a hegyeket-völgyeket, népszerű, több száz fős túrákat szervez, emellett szeretné felvirágoztatni a magyar szervezett turistáskodás bölcsőjének számító Tátrában megalakult első turista egyesületet. Wehner Géza informatikussal, a Magyarországi Kárpát Egyesület (MKE) elnökével beszélgettünk.

– Mi a kötődése az I. kerülethez, a budai Várnegyedhez?

– Ide születtem, ugyanabba a lakásba, ugyanabba a szobába, ahol most is lakom. Apám a háború alatt és utána neves zongoraművészként Bécsben élt, 1947-ben költözött haza és vette meg ezt a lakást a Várban. Ezért, ha nem is az eredeti vári arisztokrácia sarja vagyok, de tősgyökeres vári lakosnak mondhatom magamat, és nem is szeretnék innen elköltözni – hiába élek egyébként elég mozgékony mindennapokat –, hiszen 1950-től kezdve itt nőttem fel, itt élek, ide szeretek visszatérni. Arról nem is beszélve, hogy a Vár az ország központja, legnevesebb helye, hová költöznek innen?

– Honnan ered a természetjárás iránti szeretete?

– Igazából mindig is megvolt bennem a kirándulás szeretete, de amikor a piaristákhoz jártam gimnáziumba, ott volt egy neves tanárunk, Jelenits István, akivel majdnem minden héten mentünk kirándulni. Ekkor kóstoltam bele igazán, milyen er-

Fotó: Tóth Tibor

dőn-mezőn, mostoha körülmények között túrázni, volt közülünk, aki már pocsolyából oltotta a szomját. A család is járt a természetbe, de apám akadémiai tanárként csak nyáron tudott elutazni egy-két hónapra, leginkább a Balaton mellé, és ott túráztunk, bicikliztünk. De a szüleim nem voltak olyan megrögzött természetjárók, mint aki én lettem. Már a '70-es években is sokat utazgattam, először a környező országokba, főleg Erdélybe, aztán amikor már lehetett, a '80-as évektől távolabbra – Indiában, a Himalájában többször végig jártuk Kőrösi Csoma Sándor útját –, de ezek általában nem túrázások voltak. A rendszeres túrázást, főleg teljesítmény jelleggel, a magashegyi mászásokat az ezredfordulón kezdtem.

– Tavaly volt 150 éves az ön által vezetett Magyarországi Kárpát Egyesület. Honnan indult a világon hetedik legreggibi természetjáró szervezete, milyen jelentősége volt a magyar turisztikai élet kialakításában?

– A szervezett magyar természetjárás bölcsője a Tátra volt. A Magas-Tátra körzetében már az 1600-as évektől rendszeresen vitték a késmárki, lőcsei líceumi tanulókat a hegyekbe túrázni. Nem véletlen, hogy 1873. augusztus 10-én, Ótátrafüreden alakult meg az MKE. A szervezetnek gazdasági és kulturális küldetése is volt: településeket alapított, utakat épített. A Tátra-körutat, az első menedékházat, az első kilátót és az első múzeumot mind az egyesületnek köszönheti az utókor. Az MKE tevékenysége nyomán a Tátra is bekapcsolódott a kedvelt úri üdülőhelyek, szanatóriumok sorába. Mert ekkor még úri-felső középosztálybeli turizmusról beszélhetünk. Az egyesületnek az 1890-es évekre már 12 osztálya és közel 5000 tagja volt. Az MKE budapesti szakosztályának kiválásával alakult meg a második legnagyobb turista szervezet, a Magyar Turista Egyesület (MTE) Eötvös Loránd vezetésével, és az összes további egyesület is az MKE szervezetének mintájára szerveződött, így az Erdélyi Kárpát Egyesület (EKE), majd a Magyar Tanítók Turista Egyesülete is 1892-ben, aminek dédapám, Wehner Gyula József volt az első társelnöke. Az egyesületet is hatalmas csapásként érte Trianon, hiszen a Felvidék elcsatolásával elveszítette otthonát, a magyarellenos törekvések miatt pedig csak német néven folytathatta az ottani tevékenységét. Csonka-Magyarországon viszont tovább terjeszkedett és építkezett az MKE, és majd csak az első bécsi döntés után térhetett vissza a Felvidékre. Az egyesület 1946-ban kapta meg a végső dőfést, amikor a hírhedt pártállami vezető, Gerő Ernő miniszter az MKE-t is feloszlatta. A kommunizmusban a túrasport is politikai alapon működött, az akkor létrehozott Magyar Természetbarát Szövetség vezetésével elkótyavetyélték és lezüllesztették a korábbi polgári és fasisztának minősített egyesületektől szerzett vagyont és infrastruktúrát.

– **A rendszerváltás után, 1992-ben az MKE-t is újjáalakították. Miben különbözik a mostani szervezet és a túrasport a hőskorban létezett formájától?**

– **A rendszerváltás után, 1992-ben az MKE-t is újjáalakították. Miben különbözik a mostani szervezet és a túrasport a hőskorban létezett formájától?**

– Az újjáalakult polgári szervezeteket senki sem támogatta. Menedékházait sem kapták vissza az államtól. Régen az egyesületek főleg a tagdíjaikból, adományokból működtek, a turizmus mai, társadalmiasult formájában már nem ez a helyzet. 1889-ben például az egyesület meg tudta jelentetni a Turisták Lapját, míg ma az általunk kiadott Magyar Turista lapot nekem kell életben tartani. A természetjáráshoz egyébként nem kell különösebben más, csak egy pár megfelelő cipő és egy esőkabát. A 150 évvel ezelőtti turisták legfeljebb a sok száz kilométeres teljesítményeken és a modern hegymászó felszereléseken képednének el.

– **Hogy került kapcsolatba az egyesülettel, és hogyan lett annak az elnöke?**

– 2000-ben kezdtem el olyan túrákra járni, mint a Kinizsi száz-as teljesítménytúra, ahol a gyerekeimmel együtt szép eredményeket értünk el. Megalapítottam a Szent Jakab Zarándok Egyesületet, családi zarándoklatokat követően komolyabb túrákat is rendeztem. Beválasztottak a Teljesítménytúrázók Társaságának vezetésébe, majd a Magyar Túrasport és Terepfutó Szövetség gyakorlati irányítója lettem, itt alapítottam meg a száz-as és az afölötti túrák teljesítéseit rangsoroló Giga Ligát. A Kárpát Egyesülettel 20 éve a Magas-Tátrában kerültem kapcsolatba és lettem tagja, majd egyesületi közkívánatra 2021-ben fogadtam el a vezetését, elvállalva a 150 éves jubileumi ünnepségsorozat megszervezését.

– **Milyen eseményeket szervez az egyesület és kiknek ajánlja a részvételt?**

– Több szakosztályunk van, többek között evezős, sí és hegymászó, ezekben egyesületi programok zajlanak. Az egyesületen kívüliek számára az MKE évente öt túrát szervez – egyet a Torockói Érchegységben; a Zemplénben az ország leghosszabb teljesítménytúráját, illetve terepfutó versenyét, a Kazinczy 200 emléktúrát; szintén a Zemplénben a Palipista száz-as túrát és a Szent György-hegyi népszerű Tanúhegyek nyomában túrát. Zakopane és Ótátrafüred között a Kárpát Egyesület alapítását ünnepelve augusztus 10-éhez igazodva rendezzük a Magas-Tátrai Átkelést. Ezeket mindenkinek jó szívvel ajánlom, de általában a teljesítménytúrázók szokták élvezni őket a legjobban.

A Balaton-felvidéken Pelso kupát is rendezünk bármilyen turista, család, gyerek, sőt kutyák számára is.

– **Melyik a legemlékezetesebb túráutja? Került nehéz helyzetbe valamelyik útja során?**

– Az olaszországi Aosta-völgyben rendezett Tour des Géants verseny talán a legnehezebb és az Alpok magashegyi hágóin haladó leggyönyörűbb emlékem, ahol Márton fiammal 330 kilométeren 24 ezer méteres szintkülönbséget kellett teljesíteni, ráadásul segítőkész rendezők mellett, ami nem mindig jellemző. A leghajmeresztőbb élményem pedig öt-hat éve a Tengersizem-csúcson esett meg, ahol normális felszerelés és működő telefon nélkül, egyedül vágtam neki a lengyel oldalról az útnak. Lecsapott rám egy olyan vihar, ami szó szerint letépte rólam az esőkabátot. Feltaláltam a csúcra, ahol szétfagytam a szörnyű hidegben. Ráadásul sűrű köd is leszállt, így csak harmadjára sikerült megtalálnom a helyes útjelzést – pedig sokadjára voltam ott – és visszaküzdenem magamat a Hunfalvy menedékházba. Hiába másztam meg sokkal magasabb csúcsokat, a Magas-Tátra is magashegy, az pedig nem játék.

– **Mit tartogat a jövő az egyesület számára?**

– A legfontosabb célom, hogy fiatalítsak, és bár a túrázók túráján kívüli élete már inkább az interneten zajlik, továbbra is egyesületi napot, élő találkozókat, programokat szervezünk havonta. Emellett kifejlesztettem egy túrarendezői informatikai rendszert, ezt szeretném kibővíteni, és egy országos túrázó-, túra- és esemény-nyilvántartó rendszert kialakítani, de ez még a jövő zenéje.

Tari Tamás

Kétszáz éves ingatlan a belga-magyar kapcsolatok tanúja

A budai várhegy északkeleti lejtőjén, a Donáti és a Toldy Ferenc utca közötti épület több, mint egy évszázada Belgium külképviseletének ad helyet. Ez a folytonosság és hagyományörzés különösen egyedi vonás az ország részéről, mert a legtöbb állam diplomáciai képviselete gyakran vált helyszínt Budapesten. Bemutatjuk a Magyarországhoz képest harmadakkora, ám lakói számát tekintve bennünket megelőző, az uniós tagságunk miatt is fontos ország nagykövetségének helyet adó épület történetét.

A budai várhegy északkeleti, Dunára néző lejtője évszázadok óta lakott terület volt. Horler Miklósnak, a magyar műemlékvédelem meghatározó alakjának – aki egyébként 1983-ban a Belga Királyi Akadémia külföldi tagja is lett –, a kutatása szerint 1825-ben már egy klasszicista homlokzatú „L” alakú lakóház állt a mai Donáti utca 34. és a Toldy Ferenc utca 13. között található hosszú téglalap alakú telken. A kisebb palotának a borvidékek népszerű szentjéről, Szent Donátról elnevezett utcai frontján egy egyemeletes szárnya volt, míg a nyugati oldalán, a később Toldy Ferenc íróról, egyetemi tanárról elkeresztelt utcára néző része pedig csak egy vakablakokkal díszített fal állt. Az ingatlan egy hosszúság, jelentős szintkülönbséggel bíró belső udvarral rendelkezett, mert a két szomszédos telken már állt egy-egy ház.

Az épületet valószínűleg az Augsburgból származó Hofhauser kőfaragó család építette. Egy biztos, hogy 1867-ben, a kiegyezés évében az akkor 68 éves Hofhauser Antal és felesége, Röszlér Terézia tulajdonában állt az ingatlan. A család az utcában több házat is birtokolt ekkor. Hofhauser Antal 1870 és 1871 között átépítette és felújította a Donáti utcai épületet, de 1872-ban meg-

halt és hat évre rá a felesége is. A gyerekek örökölték az ingatlant. A család végül 1880-ban úgy döntött, hogy eladja ezt a házat. Megjegyzendő, hogy ugyan az épületben nem lakott, de a nagypja egykori házában rendszeresen megfordult a későbbi híres építészé lett, 1853-ban született Hofhauser Antal is. Hozzá fűződik számos egyházi épület, budapesti templom, illetve a Budai Lövész Egylet Marczibányi téri lövőháza is, ami ma a Haris Parknak ad otthont.

LÖVÉSZEGYLETI SZÉKHÁZ

A Hofhauser-kúria 1881 májusában talált vevőre. Az új tulajdonosok Lakner János fővárosi hivatalnok és egyben – talán nem véletlen – a Budapesti Polgári Lövész egyesület, illetve a Magyar Országos Lövész egylet titkára volt. Magának az egyesületnek a székhelye is a Donáti utca 34-ben kapott helyet. Lakner János felesége, leánykori nevén Kranz Ilona szintén résztulajdonosa volt az ingatlandnak. A házban ők keveset tartózkodtak, mert még jó pár épületnek voltak a birtokosai, többek között az Istenhegyi úton. Számtalan budai telket is felvásároltak, és azok kiadásából,

Fotó: Kuthi Áron

eladásából is éltek. A Donát utca 34-et is rendszerint kiadták. Számos mesterséget, foglalkozást űző személy fordult meg az épületben 1881 és 1916 között, amíg a Lakner-házaspáré volt az ingatlan. Lakott a házban több ügyvéd, MÁV-tisztviselő, postatiszt, bankár, hivatalnok, fényképész. Itt élt és alkotott többek között Brunhuber Béla, aki később Habsburg József főherceg udvari fotósa is lett. Szintén ebben a házban lakott Schauschek Árpád művészettörténész, egyetemi tanár. 1912-ben költözött ide Cservinka Lipót egykori királyi törvényszéki írnok nyugdíjas felesége, menyé és unokája. Egészen 1922-ig éltek itt.

Az épület történetét hetven évvel távozásuk után, az akkor már 84 éves Cservinka Tibor 1991-ben mesélte el a Magyar Nemzet lapjain. Ebben tévesen emlékszik vissza az 1916 októberében lezajlott tulajdonosváltásra. A házat ugyanis nem a Münzberger család, hanem Teichmann Ferenc és felesége vásárolta meg. Az ingatlan rövid ideig volt a zsidó textiltereskedő tulajdona, mert az első világháború vége előtt, 1918 júliusában a Bihar megyei elszegényedett olasz és osztrák eredetű grófi-hercegi család sarja, Porcia Ofenburg Aladár és felesége, Zaycsek Mária vették meg. A Tanácsköztársaság idején, 1919-ben államosították egy rövid időre az épületet, de még az év során visszakapta a jogos tulajdonosa. Porcia Ofenburg Aladár nem egyedül élt a házban, hanem több bérlője is volt. Végül, annak ellenére, hogy 1896-ban gazdag rokonának köszönhetően mesés vagyont örökölt, pénzügyi okokból a Donát u. 34. számú épületet eladására kínálta fel.

JÖTTEK A BELGÁK

Ezt 1921. december 31-én 4 millió 350 ezer koronáért a Belga Királyság vásárolta meg. Az 1918-tól szuverén váló Magyar Királyság ugyanis a békeszerződések ratifikálása után hivatalosan is felvette a kapcsolatot Belgiummal. Az első követ, Maximilien-Henri van Ypersele de Strihou, aki 1921 áprilisától már a magyar fővárosban tartózkodott, ő választotta ezt az ingatlant a követség számára. Az egyik indok az volt, hogy közel áll a Külügyminisztériumhoz, amely ekkor a Dísz téren működött. 1922-ben a brüsszeli kormány döntésére az épületet teljesen átalakították.

A tervezést és kivitelezést a korszak egyik ismert magyar építészére, Medgyasszay Istvánra bízta. Ekkor nyitottak bejáratot a Toldy Ferenc utcai oldalon is. A korábbi kocsiszint is lebontották, és minden szempontból modernizálták a palotaként emlegetett ingatlant. Még 1922-ben beköltözött a belga követ és itt rendezték be a követségen kívül a konzuli hivatalt is. 1926 és 1935 között ebben az épületben élt és dolgozott Jacques de Davignon őrgróf belga követ, aki később Berlinben képviselte hazáját. A diplomata különösen szerette ezt a palotát, mint azt több interjújában is megerősítette a magyar újságíróknak. Itt született 1930-ban a fia, Etienne de Davignon, aki Szent Istvánról kapta a nevét és, aki később az európai politika közismert személyisége lett. 1937-ben az épületet újra átépítették, ekkor már Jacques de Lalaing gróf volt a belga kirendeltségvezető Budapesten.

A második világháború kirobbanása miatt a belga-magyar diplomáciai kapcsolatok megszakadtak. 1941. április 2-án Lalaing gróf visszavonult és Belgium érdekképviseletét az Egyesült Államokra bízta, majd miután Budapest és Washington között is beállt a hadiállapot, Svájc vette át ezt a feladatot. A házzal egyébként a háború alatt leginkább Haggenmacher Henrik tiszteletbeli konzul, és Lalaing gróf titkárnője, a francia származású Kápolnás Miklósné, Gabrielle Minam-Borier foglalkozott. Az ingatlan a háború alatt több sérülést is szenvedett, de nem pusztult el. 1945-ben, amikor az szovjet megszálló csapatok parancsnoka bezáratta a budapesti svájci követséget, Nagy-Britannia vette át a belga érdekképviseletet és a ház védelmét is. Brüsszel csak 1947 januárjában tudta helyreállítani a diplomáciai kapcsolatokat Budapesttel.

Comte Jacques de Lalaing
Fotó: Fortepan/Bojár Sándor

tult el. 1945-ben, amikor az szovjet megszálló csapatok parancsnoka bezáratta a budapesti svájci követséget, Nagy-Britannia vette át a belga érdekképviseletet és a ház védelmét is. Brüsszel csak 1947 januárjában tudta helyreállítani a diplomáciai kapcsolatokat Budapesttel.

ILLUSZTRIS MENEKÜLTEK 1956-BAN

A követ ekkor Bécsben állomásozott, de egy ügyvivő, Guy Caritat de Peruzzis Magyarországon képviselte Belgiumot. A Donáti utca 34-et megint felújították. Az 1947 nyarától ismét követségként üzemelő épülethez számos esemény kapcsolódik, de csak az 1956-ban történetekre tennénk itt rövid utalást. A forradalom leverése után többen találtak menedékre ugyanis a követségen, így többek között Maléter Pál, letartóztatott honvédelmi miniszter felesége és B. Farkas Ferenc államminiszter is. Több mint egy hetet bujkáltak a Donáti utca 34-ben. A belga követ, Frédéric Collon naplójából az is kiderül, hogy a forradalom idején az épület udvarára törmelék hullott a szemben lévő házról ért bombatalálat miatt. Az ingatlan nem sérült meg, csak ablaküvegek törtek be. Azóta a tizenkilencedik külképviselet-vezető számára szolgál irodaként és rezidenciaként is.

Az épület számtalan magas szintű látogatásnak adott helyet. 1990-ben I. Baldwin, majd 2002-ben II. Albert király is megfordult a palotában. Belgium föderatív államberendezkedése okán a rendszerváltozás után az egyes régiók külön képviseletet nyitottak Budapesten, de a bilaterális kapcsolatok megkerülhetetlen helyszíne maradt továbbra is a Donáti utcai épület, amelyet 2008 és 2011 között Pierre Labouverie nagykövet idején teljes körűen felújítottak és átalakítottak a belga származású, de Magyarországon élő építész, Nathalie Grekofski tervei alapján.

Fejérdy Gergely

A szerző a Külügyi és Külgazdasági Intézet kutatója, egyetemi oktató

Meleg időben is előfordulhat felfázás

A felfázást a szó jelentése miatt sokan a hideggel, a téllel azonosítják, holott ha a betegség valódi megnevezését, a hólyaghurutot vagy a húgyúti fertőzést használjuk, beláthatjuk, hogy nem csak hidegben lehet felfázni. Dr. Rákász István, az Urológiai Központ urológusa a kezelés és a megelőzés lehetőségeire hívta fel a figyelmet.

A gyakran felfázásnak nevezett bakteriális húgyúti fertőzés főként nőket érintő betegség, amelynek számos rizikófaktora ismert. Ide sorolhatóak többek közt a nőgyógyászati gyulladások, az immunrendszer működését befolyásoló betegségek, a stressz, egyes gyógyszerek, a személyes higiéné hiányosságai, a nyilvános meleg vizes medencék használata és bizonyos mértékben a hideg hatás is. Ugyanakkor az ún. felfázás bármely évszakban előfordulhat, jellegzetes tüneteit nem lehet figyelmen kívül hagyni. Ezek az alábbiak:

- gyakori vagy nem múló vizelési inger;
- hólyagtáji és húgycsőfájdalom;
- görcsös hólyag- és húgycsőfájdalmak, vizelési égető érzés;
- hirtelen, erős vizelési ingerek.

Ha a vizelet zavarossá, véressé válik, esetleg féldoldali derékfájdalom, láz, elesettség jelentkezik, akkor már felmerül a súlyosabb állapotok lehetősége, elsősorban a vérzéses hólyaghuruté, esetleg vesemedence-gyulladásé.

FONTOS A PONTOS DIAGNÓZIS

A húgyúti fertőzés tünetei alapján sokszor már egyértelműen diagnosztizálható, de az is igaz, hogy a ránézésre tiszta, nem zavaros vizelet is származhat hólyaghurutos betegről. Ilyenkor a vizelethez használt tesztcsík, szükség esetén vizeletüledék-vizsgálat mutathatja ki a betegség jelenlétét. A vizeletvizsgálat tehát mindenképpen alapja a diagnosztizálásnak, már csak azért is, mert más betegségek is okozhatnak hasonló tüneteket. Ilyen például a húgycsőgyulladás, a húgyúti kövesség vagy a hüvelyi gyulladás.

Azzal is számolni kell, hogy a hólyaghurut sokszor krónikus betegséggé alakul. Ebben az esetben további vizsgálatokra is szükség lehet, hogy kiderüljön, van-e olyan betegség, ami fenntartja a kínzó állapotot. Szóba jöhet többek közt a vizelettenyésztés, a katéteres vizeletvizsgálat, a hasi ultrahang, a hólyagtükrözés vagy cisztoszkópia, a natív vagy kontrasztos röntgenvizsgálatok.

AZ ANTIBIOTIKUM MELLETT MÁSRA IS FIGYELNI KELL

Húgyúti fertőzésnél nagyon hatékony antibiotikumok léteznek, amelyek gyorsan képesek segíteni az erős tüneteken is. Természetesen más a helyzet, ha visszatérő panaszokról van szó. Ilyen esetekben már célzottan kell antibiotikum kúrát elrendelni a vizelettenyésztés eredménye alapján. Antibiotikum szedésnél érdemes a szervezet hasznos baktériumflóráját probiotikumokkal, lactobacillusokkal támogatni, és a bélflóra mellett a hüvelyi vegyhatás megőrzésére is figyelni. Ha pedig kiderül, hogy más betegség is a kiváltó okok közé tartozik, például cukorbetegség, hólyagkő, hólyagdaganat, akkor annak kezelé-

sével a következményes hólyaghurut is elmúlik, vagy könnyebben kezelhetővé válik.

Ezekon kívül a páciens is sokat tehet a javulásért. A bőséges folyadékfogyasztás segít a salakanyagok hatékony kiürítésében és hígítja a vizeletet. A hígabb vizelet pedig gyorsabban áramlik és megnehezíti a baktériumoknak, hogy elérjék a húgyúti szerveket. Legalább nyolc pohár vizet, időnként tőzegáfonyalevet, medveszőlőlevél-, mezei zsurlófű-, cickafarkfűtea ajánlott meginni naponta.

Nagyon fontos a gyakori vizeletürítés is. Ha ugyanis a baktériumok csak rövidebb ideig tartózkodnak a húgyúti szervek közelében, a fertőzés kockázata is csökken. Fontos a megfelelő higiénia, az előlről hátra irányuló vécépapír-használat és a szexuális élet közbeni védekezés a kórokozók ellen.

(x)

Fejlesztnék a Délit és rozsdazónáját

Lázár János építési- és közlekedési miniszter a MÁV átszervezéséről szóló augusztusi bejelentésekor a sajtóban elsikkadt az az apró információ, amit a tárcavezető a Déli pályaudvarral kapcsolatban említett. Az ötpontos fejlesztési akcióterv egyrészt azt célozza, hogy minden állampolgár a lakóhelye és a járáshely között naponta háromszor oda-vissza átszállás nélkül, járásközpontból megyeszékhelyre pedig minimum naponta kétszer, oda-vissza átszállás nélkül el tudjon jutni. A megyeszékhely és Budapest között is naponta két közlekedési kapcsolatot kell biztosítania az államnak. De a vasúti fejlesztések része az állomás- és pályaudvarfejlesztés is, így külön projekt lesz a Déli-pályaudvar felújítása, illetve szanálják a MÁV által nem használt területeket. A nagyobb pályaudvarok felújítására, üzemeltetésére hazai ingatlanbefektetőket kérhetnek meg, de a kisebb pályaudvarok felújítását a MÁV végezné el. Az ötpontos közlekedési akcióterv most szeptemberben kerül a parlament elé.

-kuthi

Fa nőtt a kerékpársávra, hónapokat késett az ágak visszavágása

Teljesen benőtte a növényzet augusztus végére a Bem rakpart bicikliútját a Szilágyi Dezső térnél, a kerékpárral közlekedők nem tudtak saját sávjukban zavartalanul dél felé haladni. A fotón jól látható, hogy a túlburjánzott növényzet akadályozza a kerékpárost a közlekedésben. A szóban forgó terület a Főváros hatáskörébe tartozik, ezért megkérdeztük őket, mikor tervezik rendbe hozni a bicikliutat. Bár levelünkre két hét után sem érkezett válasz, szeptember 2-ára az volt megfigyelhető, hogy az ágakat visszavágták. Egy nappal később következett a munka befejezése: a régi, vastag fatönc új hajtásait töben elvágták. A kerékpárút egyébként a nemzetközi EuroVelo 6 része, amely legnagyobb részt a Duna mentén halad. Az út több hónap után újra a bicikliseké.

KÁ

PÁLYÁZAT

Húszmillió forintos támogatás a kerületi iskoláknak

Kerületi oktatási intézmények alapítványai tanulást, oktató-nevelő munkát, a gyermekek ismereteinek bővítését és képességeik fejlesztését segítő támogatást igényelhetnek pályázat formájában.

Az iskolák a következő célokra vehetik igénybe a támogatást:

- informatikai eszközök beszerzése,
 - iskolai bútorok beszerzése,
- tanulmányi kirándulások megszervezése,
- iskolai sportrendezvények megszervezése,
 - nyári táborok megszervezése,
- testvérvárosi kapcsolatok kialakítása és fenntartása,
 - oktatást segítő taneszközök vásárlása.

A pályázat keretösszege 20 millió forint.

Benyújtási határidő: 2024. szeptember 15.

Elbírálási határidő: 2024. november 30.

További részletek:
budavar.hu > Rólunk > Pályázatok

VIZSGÁLATON

E	E	T	L	P	Á	R	É	K	O	Ö
L	N	R	S	A	J	A	H	Ó	S	O
É	G	E	E	Ü	T	V	E	S	É	Z
L	K	E	K	S	Z	I	Z	Z	I	K
S	A	E	U	E	C	E	I	A	N	M
I	P	L	Z	E	M	K	K	A	R	F
K	Z	E	Á	E	L	Ö	H	E	Ö	T
J	N	S	N	T	T	U	P	T	E	K
L	É	É	É	Ó	S	E	E	Í	Ö	M
E	S	R	L	D	T	Ü	T	N	S	Z
H	E	T	A	É	R	N	L	Ö	É	C
T	Z	S	E	K	R	E	Z	S	Ó	M

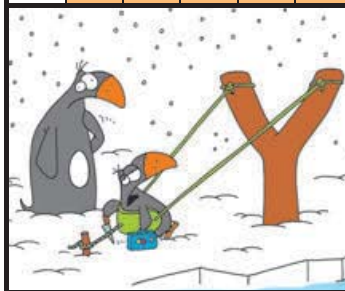
Keresse nyolc irányban a megadott szavakat az ábrában, és húzza át őket! A fel nem használt betűből a poént olvashatja össze!

Orvos az alkoholistának:

- Képzeld, nem tudom meghatározni a vércsoportját.
- Na, de miért nem, doktor úr? - kérdez vissza a páciens.
- Mert, ...

☐ ÁTSÜL	☐ FRAKK	☐ RÉSEL
☐ CSERE	☐ HAJAS	☐ REZSÓ
☐ CSÍPÓ	☐ IZZIK	☐ SÓHAJ
☐ ÉHEZIK	☐ KARÉJ	☐ SPENÓT
☐ ÉKEZET	☐ KEKSZ	☐ SUHAN
☐ ÉLÉNK	☐ KÓSSZA	☐ SZERKESZT
☐ ELNÖK	☐ LUSTA	☐ TÁLAL
☐ ERDÉSZ	☐ NEKEM	☐ TEPER
☐ ETETŐ	☐ ÖSSZEME-
NÉS	☐ VESÉZ
☐ EZÜST		

	A POÉN 2. RÉSE	ÁGAT LESZAKIT	KETTŐT KŐSTOLI	KÖZEPEN AZÓ!	MÁGYAR ADÓHIVATAL VOLT	A POÉN 1. RÉSE		HULLAJT, PÖTTYANT	GERMÁN- UM VEGYJELE	EGY A VEGE!	NÉPIES SZEMÜVEG	GONOSZ SZELEM
ROSSZ MÉRRE VAG								A POÉN 3. RÉSE				C
GYAKORLÓ KÉPZŐ			PÁZSIT-FÜFELE	ALM KÖZEPE!					APRÓCS- KA, PICKE			
HEGYTETŐ KÖZEPE!		A PINCEBE SZALAD	ALKOTÓ- RÉSZ	MEG- GYÖZÖDÉS				ISMERŐ		VONAL- ZÓFELE		
TETŐT TESZ RA SZEGE DEN!			ERDELYI VÁROS					ISKOLAI IDŐSZAK			ARANKA BECEZVE	
BÁNSÁGI VÁROS				NULLA TÜZET ELESZT				RÁVÁG, RÁCSAP			LÜBECK RÉSZEI	
PROTON	EBEREN FICVEL (2 SZÓ)										KÉT HECOLAPI	
VÍZSZINTET CSÖKKENT	SASFÉLE						NYARAL				ÉNEKES ALBUMA	DEHOGY!
NÉMÉT SÓR			ALLATOT VÍZZEL ELLÁTÓ	LÁTNI ÉN			NIKLE- ARIS BOMLAS			SZIVIZOM- VIZSGALAT		KAVICS- HAJTÁS
BOR- CSEPPÉKI		NEM HAGYI EHEZNI	AZ AMIT TÁRSA					APRÓ- TOMÓTT				
LOCSÓLÓ- TOMLO				HAZAI OLAJCEG	KÖNY- NYEZIK			LÁTNI KEZDI!		RÁNC BŐRÖN		
TELEPÜLÉ- SEN ÉLŐ SZEMÉLY						EGYÉB AL- KALOMMAL				BRASSÓI NEMET		
FÖLDÖN- TULI			ÉN, BER- LINBEN	ÁGHEGYI!		KETTŐS BETŰ		ZI			BÜKKFA- DARABI	
	G							TARTÓSÍ- TOTT ÉLELEM			KROKODIL- FELE	
							TENGERI VESZJEL			ISKOLA (BIZ)		
							AMA DOLOGGAL			AMELY DOLGOT		KÖZEPEN HÚZ!
							DOLGOZNI KEZDI!			KORÁBBI IDŐ		JÉGEN VÁGJAK
							ÖRZETTEL ÁTVEZET			POLKA- LEPÉSEKI		
							EGYEN- SULTYAN					

SUDOKU

Írja be a sorokba és oszlopokba egytől kilencig a számokat, de úgy, hogy a sorokban, az oszlopokban, és a 3x3-as kis négyzetekben minden szám csak egyszer szerepelhet!

			8		4		1		
	4			6	2	3		8	
			4		9		7		
9		5		8	7				2
		2					9		
8			9	2		5			6
	8		1		6				
1		7	2	3					6
2		3			8				

			3	8	5				
		7	4			6	3		
9	3		7						
	4	2				3			
6	1						9	4	
	8				9	5			
				4			1	9	
	6	9			2	4			
			9	3	8				

			3			9	8		
1	6				8				
			1				4	6	
2						1	9		
5									1
		1	5						6
	3	7			4				
				9				2	5
		5	7			6			

SZÖKRESŐ: ...eliparológ, mielőtt elemelkezhetem!

Megfejtések - SKANDINÁV: Befizetem egy fapados légitársaságnál egy olcsó világlkörűl útra.

Megtalálja a Várnegyed online is:

varnegyed.hu

facebook.com/varnegyed

VIRÁG BENEDEK HÁZ SZEPTEMBERI PROGRAMJAI

09. 11.
19:00 **Gerendás Péter
koncert**

09. 12.
18:00 **House of Mine – Echoes Within**
magyar és szlovák nőművészek kiállítása az otthon fogalmáról
kiállításmegnyitó

09. 13.
19:00 **Pribojszki Mátyás**
Szájharmonika Klub

09. 14.
19:00 **boebeck koncert**
vendég: Juhász Zoli

09. 17.
18:00 **Történetek a múltból – Budapest, I. kerület**
kiállításmegnyitó

09. 18.
19:00 **Mihó Attila és barátai**
néptánc est

09. 19.
18:00 **Kalandozás az ehető virágok varázslatos
világában**
A gyógyító kert hívó szava

09. 20.
19:00 **Ősz az irodalomban**
Az elmúlt idő nyomában
A Formiusz Színház zenés irodalmi estje

1013 Budapest, Döbrentei utca 9.

További részletek a www.marai kult.hu weboldalon.

MáraiKult

8 helyszínen várunk az I. kerületben

MáraiKult
1013 Budapest,
Krisztina tér 1.

**Jókai Anna
Szalon**
1011 Budapest,
Iskola utca 28.

**Borsos Miklós
Emléklakás**
1014 Budapest,
Úri utca 6.

Várnegyed Galéria
1015 Budapest,
Batthyány utca 67.

Virág Benedek Ház
1013 Budapest,
Döbrentei utca 9.

Vízvárosi Klub
1015 Budapest,
Batthyány utca 26.

Tér-Kép Galéria
1016 Budapest,
Krisztina körút 83-85.

**Országház
utcai Könyvtár**
1014 Budapest,
Országház utca 13.

Élmény és inspiráció Buda szívében

www.marai Kult.hu

